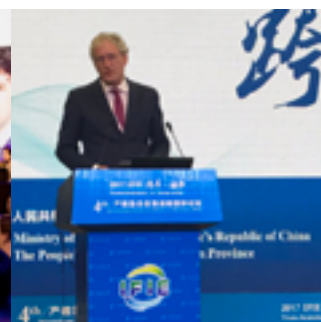

**HÉÉL VEEL
KENNIS
OPDOEN**

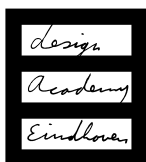
Vereniging Hogescholen

Jaarverslag 2017

Den Haag, 31 mei 2018
Status: definitief
Vastgesteld BV 20 april 2018
Goedgekeurd AV 31 mei 2018

Vereniging Hogescholen

Vereniging Hogescholen

Jaarverslag 2017

Den Haag, 31 mei 2018

Status: definitief

Vastgesteld BV 20 april 2018

Goedgekeurd AV 31 mei 2018

Inhoud

1	Voorwoord	5
2	Bestuursverslag	7
2.1	Samenvatting 2017	7
2.2	Verenigingszaken en communicatie	9
2.3	Onderwijs	13
2.4	Onderzoek	18
2.5	Sectoren	19
2.6	Internationalisering	22
2.7	Bedrijfsvoering hogescholen	25
2.8	Bestuurlijke informatie	29
2.9	Extern gefinancierde projecten	31
2.10	Financieel verslag en overige informatie	34
3	Jaarrekening	54
	Balans per 31 december 2017 (na bestemming resultaat)	54
	Staat van baten en lasten 2017	56
	Kasstroomoverzicht 2017	58
	Algemene toelichting bij de jaarrekening	59
	Toelichting op de balans per 31 december 2017	62
	Toelichting op de staat van baten en lasten 2017	70
	Overige gegevens	76
	Bestemming resultaat	76
	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	77
	Bijlagen	81
	Bijlage 1: activiteitenrapportage	81
	Bijlage 2: urenrapportage	83

1 Voorwoord

Het afgelopen jaar stond in het teken van de verkiezingen, de formatie en het regeerakkoord. Dit regeerakkoord formuleert hoge ambities voor het hbo op het gebied van digitalisering, internationalisering, duurzaamheid en ondernemerschap. De hogescholen willen hieraan bijdragen. Ook de ingezette kwaliteitsversterking wordt met kracht voortgezet. Maar er zijn ook zorgen over de mogelijke koers van het kabinet de komende jaren, bijvoorbeeld over de doelmatigheidskorting over het gehele onderwijs, over de kwaliteitsafspraken en mogelijke centraal opgelegde indicatoren hiervoor.

Ons uitgangspunt is en blijft de eigen strategische visie #hbo2025: Wendbaar & weerbaar. Deze staat nog steeds als een huis. Tijdens de bestuurdersconferentie in juni 2017 hebben we deze visie tijdens een midterm review opnieuw geijkt. We kunnen met recht constateren dat het goed gaat met het hbo. Er is, zo constateerden we, veel bereikt op het gebied van onderwijskwaliteit, studenttevredenheid, versterking van praktijkgericht onderzoek, profilering van de hogescholen en eigentijdse arbeidsvoorwaarden. De kwaliteit van ons onderwijs en onderzoek zit in de lift, de aanmeldingscijfers van nieuwe eerstejaars stijgen al weer twee jaar op rij.

Maar de wereld verandert snel dus stilzitten is geen optie. De hogescholen hebben een stevige opdracht ten aanzien van talentontwikkeling, zo zien we terug in onder andere de gelijke kansen agenda. We zien nog altijd dat niet alle studenten met capaciteiten de weg naar het hoger onderwijs weten te vinden. Tot onze maatschappelijke opdracht behoren ook de verdere versterking van praktijkgericht onderzoek en het aanmoedigen van creativiteit en ondernemerschap. Er is blijvend aandacht voor de professionalisering van medewerkers in responsieve organisaties. Organisaties waarin digitalisering, privacy en veiligheid, diversiteit weer nieuwe aandachtspunten zijn. Al deze nieuwe accenten hebben geresulteerd in een aangescherpte meerjarenagenda, vastgesteld in het Jaarplan 2018.

De vereniging heeft zich in 2017 onverminderd ingezet om de belangen van het hbo zo goed mogelijk onder de aandacht te brengen van het nieuwe kabinet, minister, ministerie en samenleving. We kijken terug op een positief jaar waarin op veel dossiers grote voortgang is geboekt. Om onszelf de maat te nemen hebben we niet alleen het bestuur onderworpen aan een zelfevaluatie, maar ook onze leden en onze stakeholders bevraagd naar hun ervaringen met de vereniging. De resultaten uit dit onderzoek stemmen tot tevredenheid.

Namens bestuur Vereniging Hogescholen

Thom de Graaf, voorzitter

1

-

2

2 Bestuursverslag

2.1 Samenvatting 2017

Het voorjaar van 2017 stond in het teken van de verkiezingen ¹, de formatie en een nieuw regeerakkoord. De positie van de lerarenopleidingen, het veiligstellen van de studievoorschotmiddelen, (horizontale) kwaliteitsafspraken, meer regelruimte voor hogescholen, het uitbouwen van praktijkgericht onderzoek waren enkele thema's waar we stevig voor hebben gelobbyd.

Maar er was meer. Op het terrein van kwaliteit en studiesucces en in het verlengde daarvan de aansluitingsproblematiek is veel kennis tussen hogescholen gedeeld. In het onderwijs is aandacht uitgegaan naar de vorming van onze studenten tot professionals die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid kennen en nemen. Er zijn stappen gezet in de ontwikkeling van associate degrees, de uitvoering van de Roadmap HTNO 2025, de uitbreiding van het aanbod van masters, digitalisering van het onderwijs in de vorm van een versnellingsagenda en we zijn een brede discussie gestart rond Leven Lang Leren. We hebben een stevige positie verworven in de kennisinfrastructuur door onze bijdrage aan de Nationale Wetenschapsagenda en de ontwikkeling van onze eigen hbo-onderzoeksagenda. Ons onderzoek maar ook de waardering daarvan komt steeds beter in beeld, nationaal en internationaal. Samen met de kennispartners maken we ons hart voor open science. Tot slot hebben we serieus aandacht besteed aan responsieve hogescholen in de vorm van professionals management en moderne arbeidsvoorwaarden. Dat heeft geleid tot een nieuwe cao-hbo met ingang van april 2017 ².

Naast de uitvoeringsagenda met strategische prioriteiten, dienden nieuwe thema's zich aan. De wereld staat niet stil en vraagt om een voortdurende bijstelling van #hbo2025: Wendbaar & weerbaar. Tijdens de bestuurdersconferentie in juni hebben we teruggekeken naar de uitvoeringsagenda. Nu, twee jaar na dato, kijken we in deze tussenbalans naar de bereikte resultaten, en de uitdagingen waar we de komende jaren voor staan. Gelijke kansen voor alle studenten van welke afkomst dan ook, professionalisering van bestuurders, internationalisering, meer impact in Brussel, diversiteit van het docentencorps zijn enkele thema's. Een en ander heeft geresulteerd in een uitvoeringsagenda 2.0 (opgenomen in het Jaarplan 2018).

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

1 dec. 2017

In Algemene Vergadering
van Vereniging Hogescholen
zijn vandaag Marjolijn
Brussaard CvB-voorzitter
[@ArtEZhogeschool](#), Jan Bogerd
CvB-voorzitter [@HU_Utrecht](#) en
Henk Hagoort CvB-voorzitter
[@Windesheiminfo](#) benoemd
als lid van bestuur
Vereniging Hogescholen.

3

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

13 feb. 2017

De lijsttrekkers hadden tijdens
[#destudentkiest](#) een
eensgezinde oproep aan
de studenten: 'Ga stemmen
op 15 maart!'

4

2.2 Verenigingszaken en communicatie

Verenigingszaken

Eind 2016 en begin 2017 zorgden enkele wisselingen in het bestuur en in de bestuurscommissies voor nieuwe invullingen ³. Daarbij werd rekening gehouden met continuïteit, regionale spreiding en evenwichtige vertegenwoordiging van kleine, middelgrote en randstadhogescholen. Het bestuur nam afscheid van Ron Bormans en Jet de Ranitz vanwege het maximum van twee zittings-termijnen. Per 1 maart namen Huib de Jong en Nienke Meijer hun plaatsen in. In december werden Leendert Klaassen en Wim Boomkamp uitgezwaaid vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. In januari zullen Jan Bogerd en Henk Hagoort in hun plaats aantreden.

Bestuur Vereniging Hogescholen, december 2017

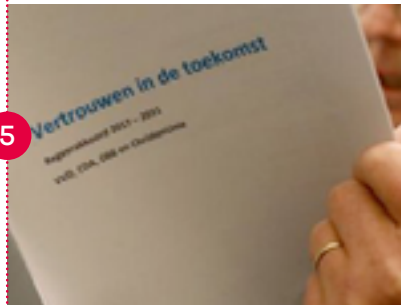
Evaluatie strategie en functioneren vereniging

Het is al weer vijf jaar geleden dat de AV de hoofdlijnen van een nieuwe koers voor de vereniging heeft vastgesteld. In 2013 hebben we onszelf omgedoopt van HBO-raad tot Vereniging Hogescholen. In 2015 is na een uitvoerig strategie-traject de nieuwe koers van de vereniging bepaald: #hbo2025: Wendbaar & weerbaar met bijpassende uitvoeringsagenda. Maar waar staan we anno 2017? Sluit de huidige verenigingsstructuur en -cultuur aan bij de nieuwe koers uit 2012? Hebben we de ambities waargemaakt? Daartoe heeft het bestuur een zelfevaluatie uitgevoerd en hebben we ook de leden van de vereniging en externe stakeholders bevraagd. De reacties van de leden waren over het algemeen zeer positief met uitschieters ten aanzien van de vergaderlocatie Domstad en de wijze waarop leden worden geïnformeerd over bijeenkomsten, discours en studiedagen. De vereniging heeft bijgedragen aan een betere samenwerking tussen hogescholen en is daarmee een echte netwerkorganisatie geworden. De cultuur wordt als open, respectvol gekenmerkt met ruimte voor discours. De open bestuurscommissie-vergaderingen worden gewaardeerd. De AV wordt niet altijd gezien als de beste mogelijkheid om met elkaar te discussiëren. Zo worden nieuwe werkvormen, discussies in kleine groepen, inleidingen van externen, verdiepende discussies genoemd als aanvulling op de AV.

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

25 okt. 2017

Op 8 nov. a.s organiseren Ver. Hogescholen en @deVSNU de bijeenkomst: Ruimte voor het HO in de toekomst.

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

9 nov. 2017

#Regeerakkoord geeft ruimte aan instellingen - Verslag bijeenkomst @deVSNU en Ver. Hogescholen met @RoaldLinde (@VVD), @harryvdmolen (CDA) en @Paul_van_Meenen (@D66) over o.a. #kwaliteitsafspraken, #onderzoek, leven lang leren en #internationalisering.

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

4 okt. 2017

Meer #diversiteit in teams zorgt voor meer kwaliteit + meer resultaten, voorwaarde: welkom zijn, inclusiviteit @JetdeRanitz #DiversiteitHBO.

Externe stakeholders waardeerden de gesprekken enorm; deze gesprekken hebben daarmee, ook los van de resultaten bijgedragen aan goed stakeholder-management. De relaties zijn zonder uitzondering goed (open, constructief en wederkerig), ook in vergelijking met andere koepels. Wel vindt men het verhaal soms wat grijs en wat algemeen en voorspelbaar. Het beroepenveld en de onderwijskoepels zijn zeer te spreken over de contacten met de vereniging. Een enkeling vindt de relatie soms niet helemaal gelijkwaardig (te veel op hun initiatief). Journalisten noemen spontaan de goede website en heldere statistieken. Kamerleden waarderen zeer de inbreng bij moties en amendementen. Het bestuur heeft besloten opvolging te geven aan enkele aanbevelingen en om de (zelf)evaluatie(s) periodiek te herhalen.

Public Affairs

Het afgelopen jaar stond in het teken van de Tweede Kamerverkiezingen en de formatie van een nieuw kabinet. Communicatie werd ingezet om de standpunten van de vereniging te laten horen in maatschappelijke en politieke discussies over het hoger beroepsonderwijs. Vele communicatiemiddelen werden hiervoor ingezet: debatten, pers- en nieuwsberichten, blogs, social media, interviews, factsheets, infographics, standpuntennotities en twitteracties. Tot aan de verkiezingen in maart werden meerdere debatten georganiseerd zoals Het Nationale Onderwijsdebat (Stichting van het Onderwijs), een debat over Internationalisering (EP Nuffic) en De student kiest ⁴ – het lijsttrekkersdebat HO. Bij dit laatste debat op 13 februari debatteerden de lijsttrekkers van D66, GroenLinks, PvdA en ChristenUnie over hoger onderwijs, georganiseerd met de VSNU, LSVb, ISO en de LKvV. Zo'n 900 studenten waren daarbij aanwezig.

Na de verkiezingen volgde een kennismaking met de nieuwe woordvoerders hoger onderwijs in de Tweede Kamer en hun medewerkers. In juni organiseerden we voor hen een werkbezoek bij de Haagse Hogeschool. Er werd een (digitale) publicatie HBO in vogelvlucht uitgebracht met basisfeiten en -cijfers over het hbo. Toen het regeerakkoord (begin oktober) naar buiten kwam hebben we, samen met de VSNU een debat ⁵ georganiseerd met de woordvoerders van de vier coalitiepartijen over de plannen uit het regeerakkoord. ⁶

Het afgelopen jaar zijn ook de lunchbijeenkomsten met stakeholders voortgezet. We hadden naast Tweede Kamerleden ook Bertholt Leeftink (directeur-generaal Bedrijfsleven en Innovatie bij het ministerie van Economische Zaken) en Hans de Boer (voorzitter van VNO-NCW) op bezoek. Tijdens deze informele lunches bespreken de genodigde stakeholders met bestuurders van hogescholen en medewerkers van het bureau de ontwikkelingen in het hbo.

In 2017 vonden Tweede Kamerdebatten plaats over o.a. de voortgang van de strategische agenda, het lerarentekort, de wet bevordering internationalisering en de wet Invoering Ad. ⁷ In onze contacten, brieven, position papers aan de Tweede Kamerleden maar ook via pers-, nieuwsberichten en sociale media brachten we onze standpunten naar voren.

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

6 maa. 2017

Landelijke deeltijdcampagne
<http://www.heelveelindeeltijd.nl>

start:abri's in stations,
aandacht op social media en
website!

8

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

6 apr. 2017

Jet Bussemaker: hbo heeft
grote stappen gezet,
studenttevredenheid is
toegenomen, studiesucces is
verbeterd, trots op het hbo
[#hbocongres](#)

9

Communicatie

Het communicatieteam van de Vereniging Hogescholen heeft het afgelopen jaar een aantal nieuwe projecten, zoals het programma verkiezingen en aanloop naar een nieuwe coalitie, het verbeteren van de interne nieuwsvoorziening en het uitwerken van een social mediastrategie uitgevoerd. Kennisuitwisseling tussen hogescholen werd ondersteund met het tweewekelijkse nieuwsbericht, nieuwsflitsen en het bijhouden van de digitale netwerken. Een interactief overzicht van deze activiteiten vindt u terug op het halfjaarbericht op onze website.

Periodiek vonden er in het land overleggen plaats met de hoofden marketing en communicatie van de hogescholen over communicatievraagstukken die de individuele hogeschool overstijgen. Bij de jaaropening 2017/2018 hebben de hogescholen een gemeenschappelijk thema benoemd 'meerwaarde met hbo'. De komende jaren zal dit thema het dragende motto zijn van onze communicatie. De nieuwsbrief, de nieuwsflitsen voor CvB-leden en het besloten digitale platform zijn daar instrumenten voor. Ook de halfjaarlijkse nieuwsoverzichten en speciale themapagina's op onze website gaven onze leden een platform voor specifieke onderwerpen, zoals deeltijdonderwijs, ⁸ professionele masters, praktijkgericht onderzoek, het kunstonderwijs en ondernemerschap.

Evenementen

Het team evenementen (voorheen Congresbureau) van de vereniging organiseerde het afgelopen jaar het jaarcongres, netwerkbijeenkomsten, studiedagen, trainingen en kennisdelingssessies voor leden. Enkele highlights:

- Op 19 januari vond, na afloop van de presentatie van het eindrapport Kwaliteit door dialoog (evaluatie van de prestatieafspraken hbo) door de commissie-Slob, de nieuwjaarsreceptie plaats met als thema De Taal van Den Haag (door Japke-d. Bouma, columniste van het NRC).
- Op 6 april 2017 vond – voor de dertiende keer – het jaarcongres ⁹ van de Vereniging Hogescholen plaats. Het congres werd deze keer in Amersfoort, de Rijtuigenloods, georganiseerd. Thema van dit jaar was: De o van hbo, leren door ontwikkelen. De toenmalig minister van OCW nam in een openhartig interview afscheid van het hbo. Maar liefst 800 bezoekers waren op het congres aanwezig.
- Op 4 oktober 2017 vond een symposium over diversiteit ¹⁰ plaats.
- Op 16 november 2017 werd een studiedag over kritisch denken georganiseerd.
- Daarnaast werden vele kleinere bijeenkomsten en trainingen gefaciliteerd en georganiseerd.

2.3 Onderwijs

Studiesucces

In vervolg op de succesvolle conferentie Kwaliteit en studiesucces die als afsluiting van het gelijknamige project in december 2016 bij de HAN heeft plaatsgevonden zijn in het voorjaar van 2017 de rapporten gepubliceerd met de belangrijkste opbrengsten van onderzoeken bij en door hogescholen naar succes- en faalfactoren van beleid gericht op het verbeteren van het

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

4 okt. 2017

Naast Bachelor+Master krijgt
de Associate degree vanaf 1 jan.
'n volwaardige +zelfstandige
positie als hbo-opleiding.

10

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

29 jun. 2017

Studenten die een Ad-opleiding
volgen zijn er trots op dat ze een
stap zetten in het hbo, zegt
[@Thdegraaf](#).

11

studiesucces. Uit de cijfers over de ontwikkeling van het studiesucces blijkt dat de inspanningen van de afgelopen jaren vruchten beginnen af te werpen. De uitval in het eerste studiejaar neemt af, het diplomarendement van belangrijke groepen studenten stijgt voorzichtig na een lange periode van gestage daling. Tegelijkertijd groeit het besef dat studiesucces meer is dan diplomarendement, switch en uitval. In de vereniging is de discussie gestart om tot een bredere duiding van de maatschappelijke impact te komen van het onderwijs dat de hogescholen verzorgen. Een hanteerbare set breed gedeelde indicatoren die de maatschappelijke impact van het hbo onderwijs handzaam in beeld brengen kan in 2018 behulpzaam zijn bij het tot stand brengen van een sectorakkoord met de minister van OCW.

Aansluiting havo-hbo en mbo-hbo

Een analyse van de rendementscijfers toont aan dat de aansluiting tussen havo en hbo onder druk staat. Na een eerste verkennende bespreking in de bestuurscommissie onderwijs is de aansluiting havo – hbo bestuurlijk geagendeerd. De vereniging heeft in overleg met het havo-platform een succesvolle studiedag in juli georganiseerd, die de start markeert van een veel nauwere samenwerking met het havo gericht op het aanpakken van de aansluitingsproblematiek. Naar voorbeeld van de agenda mbo – hbo is een bestuurlijke agenda havo – hbo in ontwikkeling, in goed overleg met de VO-raad. Belangrijk is in dit kader de implementatie van het advies Onderwijs2032 die plaats vindt onder regie van Curriculum.nu, een projectorganisatie uit primair en voortgezet onderwijs. De vereniging heeft gepleit voor een veel nauwe betrokkenheid van de hogescholen bij dit ingrijpende traject. Met name voor de lerarenopleidingen moet ruimte worden gemaakt om inhoudelijk bij te dragen. Die ruimte wordt tot onze teleurstelling in de eerste fase van het project onvoldoende geboden. Wel hebben de sectorale adviescolleges input kunnen leveren voor de ontwikkelteams die begin 2018 voor de vernieuwing van de vakken in po en vo aan de slag gaan. In vervolg op de vele activiteiten die in de afgelopen jaren tot stand zijn gekomen, zoals de keuzedelen en samenwerkingsprojecten, is medio 2017 de Bestuurlijke agenda mbo – hbo vastgesteld. De agenda geeft voor de komende jaren prioriteiten voor de samenwerking tussen hbo en mbo, zoals verdere verbetering van de doorstroom en de opleiding van leraren voor het mbo.

Ad's, masters en LLL

Een belangrijke mijlpaal is de wettelijke verankering van de Ad opleidingen. ¹¹ Het wetsvoorstel daartoe is door de Eerste Kamer aanvaard. De Ad biedt nieuwe mogelijkheden om studenten onderwijs op maat te leveren en zal naar verwachting vooral voor mbo'ers interessant zijn. De implementatie van een landelijk dekkend aanbod van Ad opleidingen wordt gestimuleerd door een netwerk van hogescholen (de Ad-7), dat met ondersteuning vanuit het bureau is omgevormd tot een bestuurlijk platform voor de Ad opleidingen. Een andere belangrijke ontwikkeling in het portfolio van de hogescholen is de uitbouw van het aanbod aan Masteropleidingen. Deze hogescholen werken nauw samen in het Landelijk Platform Professionele Masteropleidingen.

Ver. Hogescholen @Ver_Hogescholen

8 nov. 2017

De [Ver._Hogescholen](#), [@deVSNU](#)
& [@SURF_NL](#) presenteren een
versnellingsagenda voor
onderwijsinnovatie [#owd17](#):
Digitalisering Nederlands hoger
onderwijs moet sneller!

12

13

Thom de Graaf, voorzitter van de Vereniging Hogescholen en ZKH Prins Constantijn, speciaal gezant van StartupDelta, ondertekenden op 7 september een memorandum van overeenstemming.

CDHO, NVAO en OCW hebben op uitnodiging van het platform informatie gegeven over de manier waarop zij omgaan met de uitdaging om het aanbod aan professionele masters te verstevigen. Zowel rond de bekostiging als de toets op macrodoelmatigheid zijn verbeteringen mogelijk en nodig. Het platform heeft met veel succes een landelijke conferentie georganiseerd waar de opleidingen met elkaar hebben gesproken over de verbinding van het masteronderwijs met onderzoek en de specifieke didactiek die voor het masteronderwijs nodig is.

Ook is in 2017 veel aandacht uitgegaan naar de experimenten deeltijd (vraagfinanciering en flexibilisering). De flexibilisering door het werken met leeruitkomsten wordt algemeen als kansrijk gezien. Maar er zijn ook zorgen over de bureaucratie en administratieve belasting die de experimenten omringt. Met name de accreditatie van de experimentele opleidingen is nog met de nodige vragen omgeven. Met NVAO, OCW en CDHO vindt voortdurend afstemming plaats die erop is gericht voldoende ruimte voor experimenteren te creëren en te houden.

De experimenten deeltijd hebben tot het inzicht geleid dat een meer fundamentele bezinning op de rol van de hogescholen in het domein van een Leven Lang Leren nodig is. Het bestuur heeft daarom een bestuurlijke werkgroep onder leiding van Sander van den Eijnden, voorzitter CvB Hogeschool Leiden, ingesteld die medio oktober zijn advies heeft uitgebracht. Het advies is uitvoerig in de vereniging besproken. Op basis van de opbrengsten daarvan is besloten in 2018 een breed programma te ontwikkelen dat de hogescholen helpt hun bijdrage in het onderwijs aan professionals te verbreden en verdiepen.

Versnellingsagenda onderwijsinnovatie

Er is alle reden om technologie beter te benutten om onderwijsinnovatie te versnellen. Een belangrijke aanleiding is de versnelde toepassing van ict in de werkvelden waarvoor de hogescholen hun studenten opleiden. Met technologie kan het onderwijs daarnaast toegankelijker worden, kan de didactiek worden verrijkt en kan het onderwijs beter aansluiten bij de behoeften van de student. Samen met SURF en VSNU is tegen die achtergrond in 2017 gewerkt aan een gezamenlijke Versnellingsagenda onderwijsinnovatie. ¹² Met de Versnellingsagenda voor onderwijsinnovatie laten hogescholen, universiteiten en SURF zien dat ze hun krachten willen bundelen om gedeelde ambities in digitalisering en innovatie in het onderwijs versneld te realiseren. De agenda is op 8 november aangeboden aan het ministerie van OCW. Voor de implementatie van de agenda is een projectorganisatie ingericht waarin de hogescholen stevig vertegenwoordigd zijn. Een breed scala aan projecten en andere activiteiten zal vanaf voorjaar 2018 in uitvoering worden genomen.

Toetsing en examinering

In 2016 heeft de Algemene Vergadering een commissie ingesteld onder leiding van Paul Rullmann, die de opdracht kreeg de stand van zaken te evalueren met betrekking tot de implementatie van het rapport Vreemde ogen dwingen uit 2012. In het eerste halfjaar van 2017 is het eindverslag van deze commissie verschenen, dat de titel Zienderogen vooruit meekreeg. In dit rapport

concludeert de commissie onder meer dat 'Hogescholen in staat zijn gebleken het proces van externe validering van toetsing en examinering op adequate wijze en bottom-up vorm te geven en te organiseren.' Tevens '...groeien (hogescholen) toe naar een cultuur waarin kennisdeling en het toelaten van 'vreemde ogen' op het terrein van toetsing en examinering gemeengoed zijn.' Aan de belangrijkste aanbevelingen uit Vreemde ogen dwingen is daarmee voldaan. Niettemin doet de commissie Rullmann ook nog een aantal aanbevelingen. Inmiddels is een begin gemaakt met de uitvoering daarvan.

Bestuurscommissie onderwijs

Tot slot mag op deze plaats niet onvermeld blijven de uitbreiding van de bestuurscommissie Onderwijs. Deze heeft bijgedragen aan een verbreding van de agenda en verdieping van de discussie. Voor tal van onderwerpen geldt dat de bestuurscommissie de broedplaats is geweest van initiatieven die door de vereniging zijn opgepakt, van havo – hbo tot Versnellingsagenda. Onderwerpen die ook de komende periode de nodige aandacht zullen vragen.

2.4 Onderzoek

Onderzoek met Impact en NWA

In 2017 is gewerkt aan uitwerking van de 10 onderzoeksthema's uit de strategische onderzoeksagenda Onderzoek met Impact in de vorm van een atlas die inzichtelijk maakt hoe en waar hogescholen invulling geven aan deze thema's. Deze atlas wordt ontwikkeld door een multidisciplinair projectteam waarin ook collega's van NRPO SIA participeren.

Om te kunnen experimenteren met implementatie van de Nationale Wetenschapsagenda is de Startimpuls ontwikkeld. De Vereniging Hogescholen heeft hier vier miljoen euro in geïnvesteerd. Hiervan wordt 1,6 miljoen ingezet voor uitbreiding van de zogenaamde 'Take-off regeling'. Deelname aan deze regeling was voorheen voorbehouden voor universiteiten. Na een pilot, gecoördineerd door SIA, kunnen hogescholen nu volwaardig aan deze regeling deelnemen. Daarnaast is het afgelopen half jaar stevig ingezet op de deelname van hogescholen aan het thematische deel van de Startimpuls. Op verzoek van OCW heeft NWO de acht 'NWA-routes' uitgenodigd om in nieuwe consortia onderzoeksprogramma's te ontwikkelen met een waarde van 2,5 miljoen euro. Uitgebreid overleg met de trekkers van deze routes in samenwerking met het regieorgaan, intensieve communicatie richting hogescholen en de inzet van lectoren zelf, heeft er uiteindelijk toe geleid dat hogescholen participeren in zes van de acht routes. Uiteindelijk participeren 14 hogescholen in de startimpuls en ontvangen zij gezamenlijk 1,1 miljoen euro.

Kwaliteit van praktijkgericht onderzoek

Dit jaar is een begin gemaakt met de implementatie van het nieuwe Branche-protocol Kwaliteitszorg Onderzoek (BKO) en is de nieuwe Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek (CEKO) onder voorzitterschap van Frank van der Duyn Schouten van start gegaan. Er ging de nodige energie en voorlichting zitten in de overgang naar een nieuw kwaliteitszorgregime.

Valorisatie en ondernemerschap

Hogescholen komen niet of amper voor in de Kamerbrief over wetenschap met impact van Staatssecretaris Dekker van 19 januari 2017. Vandaar dat, op uitnodiging van het bestuur, in het voorjaar van 2017 uit het midden van de BCOZ een ad hoc werkgroep is samengesteld onder leiding van Anton Franken. Deze werkgroep buigt zich over de vragen wat valorisatie voor hogescholen betekent, wat we al doen en vooral hoe we dit nog beter zichtbaar kunnen maken.

Op 7 september tijdens de opening van het studiejaar op de hogeschool Saxion in Enschede hebben de voorzitter van de Vereniging Hogescholen en ZKH Prins Constantijn, speciaal gezant van StartupDelta, een memorandum van overeenstemming ondertekend ¹³. Doel hiervan is om de al aanwezige aandacht voor ondernemerschap en ondernemerschapsonderwijs verder te stimuleren en uit te dragen. Belangrijke onderdelen van het memorandum zijn onder andere het stimuleren van een brede invoering van een topondernemers-regeling om de combinatie studeren en ondernemen te vergemakkelijken, de invoering van een entrepreneurial master en de organisatie van Startup24 waardoor duizenden eerste- en tweedejaars studenten kunnen kennismaken met het ondernemerschap.

Open Access & Open Science

Op 9 februari heeft de Vereniging Hogescholen, samen met negen andere kennispartijen, het Nationaal Plan Open Science ¹⁴ aangeboden aan de secretaris-generaal van OCW. Mede op basis van dit plan is een visie ontwikkeld wat open science betekent voor hogescholen en hoe hier invulling aan gegeven kan worden. Daarnaast is een vooronderzoek gestart met SIA, SURF en andere stakeholders, waarbij gezocht wordt naar manieren om de resultaten van het praktijkgericht onderzoek – en ook onderzoeksdata – zichtbaar en toegankelijk te maken.

2.5 Sectoren

De beleidsadviseurs van de vereniging ondersteunen de sectoren en dragen hiermee bij aan de uitwerking van de opdrachten van #hbo2025: Wendbaar en weerbaar. Bij sommige sectoren (economie, bètatechniek en hogere sociale studies) is op verzoek van de betreffende hogescholen sprake van extra capaciteitsondersteuning. Specifieke aandachtsgebieden zijn de uitvoerings-fases van de sectorale verkenningen, de nieuwe sectoragenda's en de goede aansluiting tussen het sectorale en algemeen hbo-brede beleid welke op natuurlijke wijze met elkaar samenhangen. In toenemende mate is er sprake van cross-overs bij sectoren, zoals tussen zorg en sociale studies of tussen zorg en techniek. Dit komt ook doordat er steeds meer brede bacheloropleidingen ontstaan. De voorzitters van de gezamenlijke sectorale adviescolleges hebben de ontwikkeling van de Ad's en masteropleidingen met elkaar en met Thom de Graaf besproken. Daaruit volgde dat de sac's grip willen krijgen op de ontwikkelingen van de ad- en masteropleidingen en zich hier verantwoordelijk voor voelen. Er is de wens te komen tot opleidingsprofielen voor de Ad's en

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

9 feb. 2017

Vz @Thdegraaf ondertekent
namens hogescholen Nationaal
Plan #openscience om
onderzoeksdata toegankelijk te
maken.

Thom de Graaf overhandigt landelijk opleidingsdocument
aan sociaal werker van het jaar 2017

masteropleidingen. Het nieuwe overlegplatform Ad dat in 2018 start en voortkomt uit de Ad7 zal deze regie op zich nemen. Het landelijk Platform Professionele Masters heeft de opdracht van de sac's gekregen de masterstandaard uit 2010 te updaten. Dit zal worden teruggelegd bij de sac's die een gezamenlijk advies aan het bestuur zullen uitbrengen in 2018.

Bèta techniek

Er is een begin gemaakt met de uitvoer van de Htno Roadmap 2025. Tijdens de tweedaagse op 2 en 3 oktober stonden de thema's Leven Lang Leren en profilering centraal en is de eerste aanzet voor de htno profileringslandkaart voor onderwijs en onderzoek gepresenteerd. Filosoof en trendwatcher Ruud Veltenaar heeft tijdens zijn 'inspiriment' laten zien hoe de wereld van de technologie aan het veranderen is en welke impact dit heeft op het hbo (bètatechniek)onderwijs.

Economie

De economie conversie is in 2017 nagenoeg voltooid. Het ministerie van OCW heeft vlak voor de zomer ingestemd met de conversie en de beschikkingen daartoe verstuurd. Hierop heeft DUO in de zomer alle mutaties voor de nieuwe opleidingen goed uitgevoerd en doorgezet naar Studielink. Eind september heeft de Vereniging Hogescholen het gezamenlijk verzoek van een aantal opleidingen tot wijziging van de graadtoevoeging gestuurd aan OCW, die op zijn beurt weer advies heeft gevraagd aan de Nuffic. Op basis van dit advies zal OCW de regeling titulatuur Hoger Onderwijs aanpassen. In de tweedaagse van november heeft het sac/db de Meerjarige Beleidsagenda sector heo gepresenteerd en heeft Thom de Graaf een bijdrage gegeven over de gevolgen van het Regeerakkoord voor onder andere de sector economie.

Gezondheidszorg

Het afgelopen jaar stond het thema interprofessioneel opleiden centraal. Samen met de sector hogere sociale studies is in maart een studiereis naar het Verenigd Koninkrijk ondernomen. Eind juni vond een vervolgbijeenkomst plaats om dit thema verder handen en voeten te geven. Daarnaast heeft het sac hgzo zitting genomen in de programmacommissie van de eerste samenwerking tussen SIA en ZonMW met het oog op verbinding van onderwijs en het praktijkgerichte onderzoek in de zorg. Ook bracht het sac hgzo een position paper uit over verpleegkunde.

Hogere Sociale Studies

Het landelijk opleidingsdocument Sociaal Werk is geschreven en eind mei opgeleverd. Hierin staan de generieke kennisbasis en kwalificaties die alle bacheloropleidingen in dit opleidingsdomen delen. De herordening in het sociaal domein heeft hiermee zijn beslag gekregen: de vorming van een brede bacheloropleiding Social Work die uitmondt in drie verschillende profielen. Daarnaast is prioriteit gegeven aan het thema Interprofessioneel opleiden in gezamenlijkheid met de sector Gezondheidszorg. In oktober is het landelijk opleidingsdocument feestelijk gepresenteerd en heeft Thom de Graaf het document overhandigd aan de sociaal werker van het jaar 2017, Mariska Overgaag. ¹⁵

Tot slot is ten behoeve van de start van het Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) veel werk verzet in het in kaart brengen welke aanvullende scholing nodig is voor studenten die niet over het profiel Jeugd beschikken en daarom zich begin 2018 nog niet direct in het SKJ mogen inschrijven.

Onderwijs

Met de andere onderwijssectoren zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over gezamenlijke prioriteiten in de uitvoering van de lerarenagenda. Vanuit dit kader wordt met de sectorraden ook regelmatig op bestuurlijk niveau overlegd. De prioriteiten liggen nu bij Samen opleiden en professionaliseren, het bevoegdheidsstelsel, flexibel opleiden en curriculum.nu. Het steunpunt OldS (nu Platform samen opleiden en professionaliseren) heeft nog 1 jaar subsidie voor 2018 ontvangen van OCW op voorwaarde dat er per sector een toekomstperspectief wordt uitgewerkt voor samen opleiden en professionaliseren. In de landelijke werkgroep bevoegd wordt gewerkt aan een oplossing voor de huidige bevoegdheidsproblematiek en aan een toekomstbestendig bevoegdheidsstelsel. Ten slotte heeft op 27 maart de stuurgroep lerarenopleidingen de opdracht voor een verkenning van het toekomstig perspectief van 10voordeleraar vastgesteld. De opdracht is verstrekt aan Joseph Kessels, hoogleraar veranderkunde en Karel van Rosmalen, oud-voorzitter Zuyd Hogeschool. Parallel hieraan doet ook lector Gerda Geerdink vanuit het sac hpo onderzoek naar wat de drie instrumenten van 10voordeleraar (kennisbasis, landelijke kennistoets, peer-review) bijdragen aan de kwaliteitsontwikkeling van de lerarenopleidingen. Voor meer informatie over 10voordeleraar: zie blz. 31.

Kunstonderwijs

Het proces voor de uitvoering van de agenda KUO NEXT 2016-2020 is ingericht. Voor ieder van de vier ambities zijn teams aan het werk gegaan. De minister is conform afspraak in de maand juli van 2017 geïnformeerd met een voortgangsbericht.

Agro & Food

Het sectorplan voor het groene hbo (2015-2019) voorziet in een strategie op regionaal, nationaal maar ook op internationaal niveau. Gedurende de afgelopen jaar is er veel aandacht geweest voor het versterken van de landelijke opleidingsoverleggen waarbij de prioriteit lag bij het verder ontwikkelen van intervisie-instrumenten en bij het actualiseren van de landelijke opleidingsprofielen.

2.6 Internationalisering

Wetgeving

In juni is de Wet bevordering internationalisering hoger onderwijs aangenomen. Deze wet is mede door lobby van de Vereniging Hogescholen tot stand gekomen en voorziet onder andere in minder regeldruk ten aanzien van het aanbieden van double en joint degree programma's met buitenlandse ho-instellingen. De vereniging heeft zich ook ingezet om de herkenbaarheid en

zichtbaarheid van hogescholen over de grenzen te vergroten. Via verschillende netwerken binnen en buiten Europa wordt hieraan gewerkt.

Europa

De Vereniging Hogescholen heeft actief bijgedragen aan verschillende Europese position papers: in samenwerking met Neth-ER is het position paper over KP9 en Erasmus+ gepubliceerd. Een position paper over de Europese structuurfondsen is in de maak. Daarnaast is in het kader van UAS4Europe in september 2017 het paper over het Negende Kaderprogramma (FP9) gepubliceerd.

Op 15 maart vond een grote UAS4EUROPE conferentie plaats, met deelname door onderzoekers en lectoren uit meer dan 30 landen. Het thema van deze conferentie centreerde zich rondom het vraagstuk hoe hogescholen succesvol(ler) kunnen deelnemen aan Horizon 2020 en het volgende Kaderprogramma. Op 28 november heeft een aantal hogescholen uit het UAS10-netwerk, de HAN, Saxion, Windesheim en Hanzehogeschool, een sessie georganiseerd tijdens de European Innovation Week over de hogeschool als innovator in de regio. De vereniging zet in op een verdere intensivering aan de relatie ten aanzien van het UAS4EUROPE-netwerk. Na de succesvolle UAS10-bijeenkomst bij Windesheim (27 januari jl.), vond op 27 september de bestuurders- en beleidsbijeenkomst plaats in Den Haag bij de Haagse Hogeschool. Daar is onder meer gesproken over het belang van een gezamenlijke lobby in Brussel, en is door RVO een presentatie gegeven over participatie van de hogescholen binnen het huidige Horizon 2020-programma. Tenslotte bracht een delegatie van bestuurders van zes hogescholen en de directie van de Vereniging Hogescholen in november een werkbezoek aan twee Zwitserse hogescholen, de Nederlandse ambassade en Swissuniversities (vereniging voor hoger onderwijs). Het werkbezoek stond in het teken van uitwisselen van kennis op het gebied van onderzoeksbeleid, waaronder de derde cyclus (PhD's) en het verkennen en waar mogelijk aangaan van strategische onderzoek partnerschappen tussen Nederlandse en Zwitserse hogescholen.

Internationale samenwerking

Op 6 juni hebben de voorzitters van de Vereniging Hogescholen en VSNU in een gezamenlijke brief aan Minister Ploumen het belang onderstreept van een leidende rol voor onderwijsinstellingen bij het nieuwe Kennisontwikkelingsprogramma (KOP). Onderdelen van dit capaciteitsopbouwprogramma, dat gefinancierd wordt door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, zijn deze zomer van start gegaan. Daarnaast is de Vereniging Hogescholen betrokken geweest bij de lancering van het Orange Knowledge Programme, een opvolger van de beëindigde NICHE- en NFP-programma's. Tenslotte heeft de Vereniging Hogescholen met OCW, VSNU en Nuffic deelgenomen aan de tussentijdse evaluatie van het Holland Scholarship Program.

In februari heeft Wim Boomkamp namens het bestuur deelgenomen aan de onderwijsmissie van minister Bussemaker naar Indonesië. In juni is een bestuurlijke afvaardiging van het Sino-Dutch Consortium naar China gereisd om stappen te zetten in de UAS-samenwerking tussen Nederland en China.

Carola Hageman
@CarolaHa

23 jun. 2017

Keynote [@Thdegraaf](#)
presenteert de kracht van de
Ned. Hogescholen tijdens Int.
Forum on Industry and
Education in Zhumadian.

16

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

4 april. 2017

Werkgevers en bonden 31-3 jl.
akkoord met verlenging
cao-hbo 2017-18 [@AObtweets](#)
[@FNVOverheid](#)
[@CNVOnderwijs](#) [@unienfto](#)

17

De delegatie was door het National Centre for Schooling Development Programme (NCSDP) uitgenodigd voor het '4th International Forum on Industry & Education (IFIE)' in Zhumadian. ¹⁶ Het Nederlandse hbo heeft zich voor 600 aanwezigen van Chinese universiteiten gepresenteerd onder meer door een 'keynote speech' van de voorzitter en een interview voor een Chinese zender. Daarnaast is er een Memorandum of Understanding tussen de Vereniging Hogescholen en het NCSDP getekend en zijn er verdere stappen gezet in de samenwerking tussen de Vereniging Hogescholen en de AUAS: de Chinese Association of UAS. Om verder concreet richting te geven aan dit unieke samenwerkingsverband tussen Chinese en Nederlandse instellingen, zijn contactpersonen vanuit de betrokken hogescholen op 4 december bijeen gekomen.

De Vereniging heeft deelgenomen aan de Taskforce landenstrategie van het ministerie van OCW, in samenwerking met BZ, BZK, NWO en de VSNU waarin vier pilotlanden zijn benoemd. Tenslotte is op 1 juni door het netwerk van internationaliseringsmedewerkers (HIB) de kennisdelingsbijeenkomst *Creating a global mindset* georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst hebben tachtig deelnemers met elkaar gesproken over onderwerpen als wereldburgerschap, de international classroom en sustainable development goals in het onderwijs.

2.7 Bedrijfsvoering hogescholen

Arbeidsvoorwaarden (Mens, Werk en Organisatie)

In nauwe afstemming met de werkgeversdelegatie heeft team Arbeidsvoorwaarden gewerkt aan het tot stand brengen van een cao en aan een nieuwe werkgeversvisie op eigentijdse arbeidsvoorwaarden. Daarnaast is de taakopdracht verbreed naar HRM en organisatieontwikkeling met bijzondere aandacht voor het adaptatievermogen van de hogeschool en van het lerend vermogen van de medewerkers.

Cao 2017-2018

Na intensief onderhandelen hebben werkgevers en bonden eind maart een principeakkoord ¹⁷ bereikt over een cao hbo van 12 maanden – tot 1 april 2018 – met een eenmalige uitkering van € 500 bruto. Dit akkoord geeft uitvoering aan afspraken die kabinet en vakcentrales binnen de Stichting van de Arbeid hebben vastgelegd in het Sociaal Akkoord 2013. De meest in het oog springende afspraak betreft de reparatie van het zogeheten derde WW-jaar middels private arrangementen. Tegenover deze reparatie staat dat de Boven Wettelijke Regeling HBO is versoberd en vereenvoudigd. Met deze versobering is het laatste speerpunt van de meerjarenagenda tot modernisering van de cao afgewikkeld. Het team AVW heeft het cao-proces, de coördinatie binnen de vereniging en de relatie met de bonden ondersteund en gefaciliteerd.

Werkgeversvisie op arbeidsvoorwaarden 2025

Eind juni heeft de werkgeversdelegatie – op basis van de inzichten opgedaan in de bestuurdersconferentie van juni – een visie geformuleerd op het hbo van de toekomst in een veranderende omgeving, de gevolgen daarvan voor

onderwijs en onderzoek, voor de ontwikkeling naar lerende organisaties, voor het gedrag van medewerkers en de betekenis ervan voor HR-procesessen, systemen en digitalisering. Deze visie is bij bestuurders met HR in portefeuille getoetst en voorzien van aanvullingen en suggesties.

Half september is deze nieuwe visie in een cao-tweedaagse van sociale partners gedeeld met de bonden. In bijeenkomsten van oktober en november hebben sociale partners gezamenlijke speerpunten benoemd die de nieuwe agenda zullen vormen voor de cao-onderhandelingen in de komende jaren. Tegen die achtergrond is in december een werkgeversinzet voor de cao-onderhandelingen 2018 geformuleerd. Met het uitwisselen van de voorstellen in het cao-overleg van 14 december zijn de onderhandelingen formeel van start gegaan.

Zorgarrangement

Begin 2017 is een aanbestedingsprocedure aangevangen om te komen tot een nieuw zorgarrangement. Daartoe is eerst een zorgmakelaar geselecteerd om de vereniging te ondersteunen in het tendertraject. Vervolgens is het bestek voor een nieuw arrangement vormgegeven. De tender is eind juni gepubliceerd. Op 6 oktober heeft de Algemene Vergadering ingestemd met de gunning van de nieuwe collectieve zorgverzekering inclusief werkgeversverzekering aan Zilveren Kruis voor de periode 2018 t/m 2020. Het pakket van Zilveren Kruis is goed vergelijkbaar met het collectieve contract dat eind 2017 afliep. Assurantietussenpersoon Mercer die de sector de komende jaren bijstaat, zal hogescholen voorzien van informatie, zodat instellingen hun medewerkers kunnen informeren over het aanbod.

Flexibele schil en zelfstandigen

Werkgevers hebben in de cao 2014-2016 afgesproken zich te zullen inspannen om een daling van het totale aandeel flexibele arbeid te realiseren. Zestor heeft zowel een nulmeting als vervolgmetingen laten uitvoeren. Uit de in het voorjaar 2017 gepubliceerde cijfers over 2016 blijkt dat de omvang van het aandeel tijdelijke aanstellingen in het hbo op sectorniveau ongeveer gelijk is gebleven. De flexibele schil in het hbo is nog steeds lager dan gemiddeld in Nederland. Ook de trend in het hbo (een stabiele flexibele schil) wijkt af van de landelijke trend (sterk toenemende flexibele schil).

Met de inwerkingtreding van de Wet DBA per 1 mei 2016 is de VAR komen te vervallen. Hogescholen kunnen gebruikmaken van modelovereenkomsten die de sector samen met het mbo heeft ontwikkeld. De handhaving op de Wet DBA is opgeschort, in eerste instantie tot 1 januari 2018, maar in juni is besloten de handhaving verder uit te stellen – tot in ieder geval 1 juli 2018. Tot die datum zal de Belastingdienst geen naheffingen en boetes opleggen, behalve bij evidente kwaadwillenden.

Sociale zekerheid en pensioen

Binnen het Verbond Sectorwerkgevers Overheid (VSO) en dat van Zelfstandige Publieke Werkgevers (ZPW) is op bestuurlijk niveau en op niveau van beleids-medewerkers actief geparticipeerd in de discussie over het toekomstig pensioenstelsel en over reductie van complexiteit en de kosten van de huidige pensioenregeling.

Financiën en Governance

Adequate overheidsfinanciering

Met 2017 als verkiezingsjaar is de afgelopen periode vooral ingezet op het zekerstellen van de financiële randvoorwaarden voor de hogescholen. De dalende studentenaantallen in het eerste jaar na invoering van het studievoorschot in studiejaar 2015/16 heeft geleid tot grotere onzekerheid over de ontwikkeling van het macrobudget. Door het gedeeltelijke herstel van de studentenprognose door de instroomgroei in studiejaar 2016/17 is nadrukkelijk gepleit voor ophoging van het macrobudget. Bij Voorjaarsnota 2017 is dit gerealiseerd. In formele zin is 2017 het laatste jaar waarin de prestatiebekostiging als apart onderdeel van de Rijksbijdrage is verwerkt. Daarnaast is bewerkstelligd dat de minister duidelijkheid verschaft over de toekenning van de middelen die vanaf 2018 beschikbaar komen uit het studievoorschot. Dit moet het mogelijk maken dat de hogescholen meer zekerheid hebben tijdens hun begrotingsvoorbereiding. Zeker omdat een groot aantal hogescholen de afgelopen jaren zeer scherp begroot hebben, met het oog op de toezegging door de hbo-sector in de jaren 2015-2017 ruim 120 miljoen per jaar te voorinvesteren. Een aantal is daardoor zelfs (bewust) in de rode cijfers gekomen. Dit uitgavenniveau kan vanaf 2018 uitsluitend gehandhaafd blijven als de middelen uit het studievoorschot daadwerkelijk aan de Rijksbijdrage worden toegevoegd. Vooralsnog lijken de inspanningen goed uit te pakken.

Aan de hand van de continuïteitsparagrafen in de jaarverslagen is gemonitord hoe de voorinvesteringen zich ontwikkeld hebben. Ondanks dat in de jaren 2015-2017 sprake was van een vrijwillige toezegging van de sector om uit bestaande middelen de investeringen in onderwijskwaliteit te intensiveren, heeft de Rekenkamer gedurende 2017 hier gedetailleerd onderzoek naar verricht bij de hogescholen. Het onderzoeksrapport van de Rekenkamer is op 25 januari 2018 gepubliceerd.

Verdiend vertrouwen

In januari 2017 is het rapport van de commissie-Slob gepubliceerd onder de titel Kwaliteit door dialoog. Op verzoek van de vereniging heeft deze commissie een evaluatie van de prestatieafspraken uitgevoerd. De commissie beveelt aan – in lijn met de ambities uit #hbo2025: Wendbaar & weerbaar – om zoveel als mogelijk uit te gaan van strategische instellingsplannen die in overleg met betrokkenen binnen en in de directe omgeving van de hogescholen tot stand zijn gekomen. Met dit advies heeft de vereniging de commissie-Van de Donk geprobeerd te beïnvloeden die in de tweede helft van maart haar rapport uitbracht, op verzoek van de minister van OCW. Hoewel belangrijke onderdelen door de commissie-Van de Donk zijn overgenomen, bevat het advies van die commissie ook aspecten waar de vereniging niet achter staat. Het Regeerakkoord van het kabinet-Rutte III, dat in oktober 2017 aantrad, biedt aanknopingspunten om een invulling te geven aan een besteding van de middelen uit het studievoorschot die meer recht doet aan de specifieke context van de individuele instellingen. Met de nieuwe minister zal hierover nog uitvoerig het gesprek gevoerd worden.

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

10 mei. 2017

150.903 personen hebben zich
1 mei ingeschreven bij een
hbo-opleiding. Een stijging van
4,7% ten opzichte van 2016.

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

6 okt. 2017

"Herstel instroom zet door,
aantrekkingskracht hbo stijgt",
aldus [@ThdeGraaf](#) n.a.v.
voorlopige instroomgegevens
hbo.

Ver. Hogescholen
@Ver_Hogescholen

12 jun. 2017

"De kwaliteit van het hbo sluit
goed aan op de
arbeidsmarkt", aldus
[@Thdegraaf](#) n.a.v. [#HBOmonitor](#)
2016 [@ROAMaastricht](#)

Tegelijkertijd gaan hogescholen in het kader van de jaarlijkse begrotingscyclus al nadrukkelijk de dialoog met de eigen medezeggenschap aan. Op instellingsniveau is dit vanzelfsprekend een primaire verantwoordelijkheid van het college van bestuur. Ook binnen het netwerk financiën is aan de rol van de controller bij het instemmingsrecht van de medezeggenschap op de hoofdlijnen van de begroting uitvoerig aandacht besteed. De controllers van alle hogescholen hebben tijdens een goede discussie met elkaar ervaringen uitgewisseld, waaraan ook vertegenwoordigers van ISO, LSVb en SOM deelnamen.

Good governance

De permanente commissie Goed bestuur monitort de naleving van de afspraken die zijn vastgelegd in de branchecode. In het najaar 2017 is de jaarlijkse monitor naar aanleiding van de jaarverslagen van de hogescholen over 2016 besproken.

Conform de afspraken uit het Jaarplan is een werkgroep gestart met de discussie over professionalisering van bestuurders. Tijdens het avondprogramma van de bestuurdersconferentie in juni heeft Marcelis Boereboom, directeur-generaal bij het ministerie van OCW een beeld gegeven van de gezondheidszorgsector en een oproep gedaan aan de vereniging om professionalisering zelf ter hand te nemen. Volgens de bestuurlijke werkgroep professionalisering ligt de rol van de vereniging op die punten waar de markt geen passend aanbod heeft geformuleerd. Daarbij moet vooral gedacht worden aan het in verenigingsverband (informeel) leren van elkaar.

2.8 Bestuurlijke informatie

Verzameling en ordening van gegevens

De basis van de activiteiten op het gebied van informatievoorziening zijn gegevens over onder andere studenten ¹⁸, studenttevredenheid, arbeidsmarktpositie afgestudeerden, praktijkgericht onderzoek, personeel en financiën van hogescholen. Op sectorniveau geeft het hbo hiermee op transparante wijze inzicht aan de samenleving over de ontwikkelingen bij hogescholen. Begin 2017 zijn de jaarlijkse factsheets over studenteninstroom ¹⁹ en studiesucces gepubliceerd. Daarnaast zijn de resultaten van de HBO-Monitor 2016 ²⁰ – het landelijk onderzoek onder hbo-alumni circa anderhalf jaar na afstuderen – gepubliceerd en zijn de voorbereidingen voor de HBO-Monitor 2017 in gang gezet. Ook is zoals elk jaar bijgedragen aan de Nationale Studenten Enquête van Studiekeuze123. De cijfers laten zien dat gemiddeld genomen er een stijgende lijn is in de tevredenheid van studenten. Ook doen hbo-afgestudeerden het goed op de (aantrekkelijke) arbeidsmarkt.

Analyse en trends

Naast het verzamelen en publiceren van kwantitatieve informatie, is er aandacht voor verbinding van de gegevens aan strategie en beleid van de vereniging. In het bijzonder is dit voorjaar opnieuw een analyse gemaakt rond de effecten van de invoering van het studievoorschot op de ontwikkeling van

Ver. Hogescholen @Ver_Hogescholen

7 apr. 2017

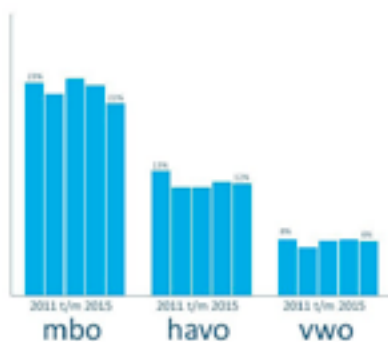
Nieuwste cijfers over
#studiesucces in #hbo bekend:
uitval 1e jaar neemt af,
studieduur neemt toe.

21

Feiten en cijfers

uitval na 1 jaar

▼ **14,9%**
gemiddelde uitval na 1 jaar
eerstejaars in studiejaar 2015/2016

studiesucces

▲ **68,6%**
gemiddeld studiesucces na 8 jaar
eerstejaars in studiejaar 2008/2009

studieduur

▲ **52,2**
studieduur gediplomeerden
in studiejaar 2015/2016

Bron & definities

Uitval en studiesucces worden berekend als aandeel van alle voltijd eerstejaars studenten bij hbo-bachelor (incl. associate degree) opleidingen. Uitvalen zijn niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs. Het studiesucces wordt bepaald door degenen die een einddiploma in het hoger onderwijs hebben behaald. De studieduur van tot het behalen van het diploma of het moment van uitval betreft het aantal maanden dat de studenten ingeschreven waren bij de hun laatste opleiding. De gegevens zijn afkomstig uit 1-cijfer-HO 2016, bewerkt door Vereniging Hogescholen.

instroom, uitval en studiesucces ²¹, mede in relatie tot het bredere thema van kansengelijkheid.

Ondersteuning informatieprocessen

Diverse bestuurlijke processen rond het informatiedomein zijn ondersteund, waaronder de governance van Studiekeuze123, het Ketenregieoverleg HO en het Samenwerkingsplatform Informatie Onderwijs (SION). Eind 2017 is door alle ketenpartners intensief samengewerkt om te komen tot een impactanalyse voor de in oktober in het Regeerakkoord aangekondigde maatregel tot halvering van het collegegeld voor eerstejaars studenten vanaf studiejaar 2018/19. De implementatie hiervan zal gezien de zeer korte voorbereidingstijd het komende jaar veel inspanningen vergen.

2.9 Extern gefinancierde activiteiten

Enkele activiteiten van het bureau worden niet uit de contributie van de leden betaald maar extern gefinancierd. De personele ondersteuning hiervan is in de begroting en de jaarrekening ondergebracht onder de extern gefinancierde activiteiten. Deze activiteiten zijn onderverdeeld in projecten, de capaciteitsfunctie en het congresbureau (team evenementen).

Programma 10voordeleraar

De lerarenopleidingen hebben binnen het programma 10voordeleraar de handen ineengeslagen om de kenniscomponent te versterken. Er is een systeem van kennisborging ontwikkeld, bestaande uit de drie instrumenten kennisbases, landelijke kennistoetsen en peer-review. In eigen beheer, maar wel met onafhankelijk toezicht. Het uiteindelijke doel is dat elke startbekwame leraar over hetzelfde minimale kennisniveau beschikt, ongeacht de instelling waar de leraar is opgeleid. Het ministerie heeft voor de ontwikkeling en implementatie van deze instrumenten in de periode 2008-2017 een subsidie van € 25 miljoen beschikbaar gesteld. Afgelopen kalenderjaar was dan ook het laatste jaar dat de vereniging subsidie ontving voor het programma 10voordeleraar.

Lerarenopleiders vormen de spil van het programma en voeren de gezamenlijke regie over de drie borgingsinstrumenten. Honderden lerarenopleiders van verschillende hogescholen werken actief en enthousiast met elkaar samen in verschillende landelijke (kennis)netwerken: instellingsoverstijgend, vakoverstijgend en onderwijsbreed. Lerarenopleiders krijgen gelegenheid om met vakgenoten te discussiëren over de vakinhoud en daarmee hun eigen expertise aan te scherpen. Ook leraren uit het werkveld, wetenschappers, beleidsmakers en andere deskundigen maken deel uit van de processen.

Het afgelopen jaar zijn de lerarenopleidingen gestart met de herijking van de ruim zestig kennisbases. Lerarenopleiders hebben de herijkingswensen verzameld en de kennisbases herschreven. Een groot deel van de kennisbases is afgelopen jaar gelegitimeerd, gevalideerd en vastgesteld.

Ook zijn afgelopen jaar weer landelijke kennistoetsen georganiseerd voor vijftien tweedegraads lerarenopleidingen en twee pabo-vakken. Inmiddels hebben ruim 18.000 studenten van de pabo en 10.000 studenten van de tweedegraads lerarenopleidingen aan één of meerdere kennistoetsen deelgenomen. In het studiejaar 2016-2017 ging het om ruim 5.500 respectievelijk 4.000 studenten.

Voor de lerarenopleidingen die geen landelijke kennistoetsen hebben, is een systeem van peer-review in uitvoering genomen. Dit zijn naast tweedegraads lerarenopleidingen ook de eerstegraads, de kunstvakdocentopleidingen en de opleidingen voor groen onderwijs en lichamelijke opvoeding en de overige pabo-vakken. De systematiek voor deze peer-reviews is verder ingevoerd en er is gestart met de verduurzaming hiervan.

Eind 2016 heeft de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging Hogescholen besloten om de werkwijze op de onderdelen kennisbases, landelijke kennistoetsen en peer-review te continueren. De werkwijze, ontwikkelrichting en de financiering van het programma 10voordeleraar is tot eind 2019 vastgesteld. Afgelopen september is gestart met een verkenning rondom het langetermijnperspectief. De verkenning omvat de reikwijdte van het gehele programma en alle betrokken lerarenopleidingen. Een belangrijke vraag is hoe de netwerken van docenten en de instrumenten kennisbasis, kennistoetsen en peer-review bijdragen aan de agenda van de individuele lerarenopleidingen en de collectieve agenda van de gezamenlijke hogescholen. Een aandachtspunt is het versterken van het eigenaarschap bij de vakdocenten. Ook de vraag naar het toekomstige bestuursmodel maakt onderdeel uit van de verkenning. Het eerste advies van de verkenningscommissie wordt begin 2018 verwacht.

Programma Een Goede Basis

Met ingang van studiejaar 2015-2016 gelden er voor de lerarenopleidingen basisonderwijs toelatingseisen op het terrein van aardrijkskunde, geschiedenis en natuur & techniek. Aspirant Pabo-studenten – die niet op een andere wijze kunnen aantonen te voldoen aan de toelatingseisen – kunnen hiervoor toelatingstoetsen maken. De organisatie van deze toetsen is in handen van de vereniging, met subsidie van het ministerie van OCW. De toetsen zelf zijn, in opdracht van de vereniging en in nauwe samenwerking met de VvE Mens & Wereld, door Cito ontwikkeld. Er zijn jaarlijks zes toetsvensters waarin de toetsen worden aangeboden.

2017 is het derde jaar waarin de toetsen werden aangeboden. De landelijke uitslagen van de toetsen worden gedeeld met alle relevante gremia.

De communicatie richting aspirant-studenten over de toelatingstoetsen verloopt grotendeels via de website www.goedvoorbereidnaardepabo.nl.

Een ander onderdeel van het project Een Goede Basis betreft het implementeren van de instellingsoverstijgende peer-review voor de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en natuur & techniek. In overleg met het ministerie is besloten hiervoor geen landelijke kennistoetsen te organiseren, maar de kennisbases te borgen door middel van peer-review. Dit onderdeel van het project Een Goede Basis is ondergebracht bij het project 10voordeleraar. In het tweede halfjaar is uitvoering gegeven aan de verduurzaming van deze peer-reviews. Ten slotte is voor het voor het Pabo-vak Engels een pilot uitgevoerd middels een, speciaal voor leraren in opleiding bestemde, internationale toets van de British Council.

Capaciteitsfunctie

Op verzoek van onze leden of andere stakeholders stelt de vereniging tegen een kostendekkend tarief personeel beschikbaar voor de ondersteuning van stichtingen en sectorale netwerken. Aan de stichting Zestor en de stichting Zorgverzekering Gepensioneerden in het HBO (SZVG) werd in 2017 in totaal 8,65 fte beschikbaar gesteld. Ook de sectoren Economie, Bètatechniek en Sociale Studies maken sinds vele jaren gebruik van deze ondersteuning. In totaal werd in 2017 0,7 fte voor deze ondersteuning aan de sectorale netwerken beschikbaar gesteld tegen een kostendekkend tarief.

2.10 Financieel verslag en overige informatie

2.10.1 Samenvatting van het resultaat, balansontwikkeling en projecten

De staat van baten en lasten laat het volgende overzicht zien.

Staat van baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Contributie gefinancierde activiteiten			
Baten			
Contributie	4.806	4.806	4.514
Rentebaten	6	20	21
Overige baten	16	10	35
Totaal baten	4.828	4.836	4.570
Lasten			
Personeelskosten	5.515	5.249	5.277
Huisvesting, ICT en bureaunkosten	1.035	1.026	1.021
Kosten beleidsdomeinen	659	731	603
Totaal lasten bruto	7.209	7.006	6.901
Af: Toerekening aan projecten	1.344	1.148	1.253
Af: Toerekening aan capaciteitsfunctie	972	917	971
Af: Toerekening aan congresbureau	126	113	87
Totaal toerekening	2.442	2.178	2.311
Saldo lasten netto	4.767	4.828	4.590
Resultaat contributie gefinancierde activiteiten	60	8	-21

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Extern gefinancierde activiteiten			
Transport: resultaat contributie gefinancierde activiteiten	60	8	-21
Projecten			
Projectbaten	6.047	5.018	3.535
Af: Out-of-pocketkosten	4.708	3.870	2.282
Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	1.343	1.148	1.253
Resultaat projecten	-4	0	0
Capaciteitsfunctie			
Baten capaciteitsfunctie	972	917	971
Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	972	917	971
Resultaat capaciteitsfunctie	0	0	0
Congresbureau			
Baten congresbureau	284	313	294
Af: Out-of-pocketkosten	238	200	186
Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	126	113	87
Resultaat Congresbureau	-80	0	21
Resultaat vereniging	-24	8	0

Toelichting op de samenvatting van het resultaat

Het resultaat van de Vereniging bedraagt €24.000 negatief. Het resultaat op contributie gefinancierde activiteiten bedraagt €60.000 positief. Het resultaat op de extern gefinancierde activiteiten bedraagt €84.000 negatief (congresbureau en projecten). In de begroting was rekening gehouden met een totaal resultaat van €8.000 positief.

Het resultaat op contributie gefinancierde activiteiten is inclusief een niet begrote post WW-uitgaven/mutatie voorziening wachtgeldverplichtingen van €33.000. Deze post bestaat alleen uit een aanvullende dotatie van €33.000 voor twee personen. Zonder de post WW-uitgaven/mutatie voorziening wachtgeldverplichtingen zou het resultaat contributie gefinancierde activiteiten €93.000 positief zijn geweest. Het totaal resultaat zou dan €9.000 positief zijn geweest.

Het verschil tussen het gerealiseerde totaal resultaat en het begrote totaal resultaat (€32.000 negatief) wordt verklaard door verschillende posten die positieve en negatieve effecten hebben. In aflopende volgorde van grootte zijn dat de volgende posten:

Verklaring verschil resultaat 2017

Bedragen x € 1.000

Effect op resultaat

Contributie gefinancierde activiteiten

Meer toerekening aan extern gefinancierde activiteiten	264
Hogere salariskosten extern gefinancierde activiteiten	-245
Lagere kosten beleidsdomeinen	72
Lagere salariskosten contributie gefinancierde activiteiten	60
Hogere overige personeelskosten	-47
WW-uitgaven/mutatie voorziening wachtgeldverplichtingen	-33
Hogere kosten huisvesting, ICT en bureaunkosten	-9
Lagere rente- en overige baten	-8
Overig	-2

Effect op resultaat contributie gefinancierde activiteiten	52
---	-----------

Extern gefinancierde activiteiten

Congresbureau	-80
Projecten	-4

Effect op resultaat extern gefinancierde activiteiten	-84
--	------------

Effect op totaal resultaat Vereniging Hogescholen	-32
--	------------

De hierboven genoemde verschillen worden hieronder kort toegelicht. Zie de toelichting op de staat van baten en lasten in de jaarrekening voor een meer uitgebreide toelichting.

Meer toerekening aan extern gefinancierde activiteiten (effect €264.000 positief)

De hogere toerekening aan de extern gefinancierde activiteiten bestaat voor €245.000 uit salariskosten (zie hieronder) en voor €19.000 uit overhead. De hogere toerekening aan overhead is het gevolg van enkele administratieve correcties op de capaciteitsfunctie, een correctie bij het congresbureau vanwege het vervallen van de onderhandenwerkpositie en prijsverschillen tussen de begrote tarieven en de werkelijk doorbelaste tarieven.

Hogere salariskosten extern gefinancierde activiteiten (effect €245.000 negatief)

Door personeelsuitbreidingen en -mutaties bij 10voordeleraar en Zestor liggen salariskosten extern gefinancierde activiteiten hoger dan begroot (respectievelijk €192.000 en €56.000). Overige verschillen verklaren het restant. Omdat deze hogere kosten ook weer worden doorbelast heeft dit per saldo geen resultaatteffect.

Lagere kosten beleidsdomeinen (effect €72.000 positief)

Van de totale lagere kosten beleidsdomeinen betreft de grootste post de lagere kosten BKO. Deze liggen €30.000 onder begroot. Verder is er de niet aangesproken post uitbreidingen website voor €25.000 en lagere kosten sectorplannen voor €20.0000. Alle overige posten samen verklaren het restant van €3.000 negatief.

Lagere salariskosten contributie gefinancierde activiteiten (effect €60.000 positief)

Ondanks de niet begrote salarisverhoging van 1,4% per 1 januari 2017 zijn de salariskosten van de contributie gefinancierde activiteiten lager uitgekomen als gevolg van later ingevulde vacatureruimte. De werkgeverslasten zijn marginaal hoger uitgekomen dan begroot.

Hogere overige personeelskosten (effect €47.000 negatief)

De overige personeelskosten zijn samen €47.000 hoger dan begroot. Dit is voor €34.000 het gevolg van hogere kosten voor Arbovoorzieningen/Sociaal beleid door de Vitaliteitsweek en het WAI-onderzoek in het najaar van 2017. Alle overige posten samen verklaren de overige €13.000.

WW-uitgaven/mutatie voorziening wachtgeldverplichtingen (effect €33.000 negatief)

Op grond van de herijking van de stand van de voorziening per 31 december 2017 zijn voor twee personen dotaties gedaan van in totaal €33.000.

Hogere kosten huisvesting, ICT en bureaunkosten (effect €9.000 negatief)

Op deze drie categorieën liggen de kosten in totaal €9.000 hoger dan begroot. ICT en huisvesting zijn samen €10.000 hoger en de bureaunkosten zijn €1.000 lager.

Lagere rente- en overige baten (effect €8.000 negatief)

De rentebaten zijn €14.000 lager uitgekomen door de lage rentestand in 2017. De overige baten zijn 6.000 hoger uitgekomen, onder andere door enkele administratieve correcties.

Resultaat extern gefinancierde activiteiten (effect €84.000 negatief)

Dit effect zit voor €80.000 bij het congresbureau. €44.000 daarvan wordt verklaard door een tekort op de apparaatskosten (salaris plus overhead). Dit is onder andere het gevolg van de voorbereidingsuren van het jaarcongres 2018, die door de begrotingswijziging in 2018 geen dekking opleveren in 2017. €13.000 wordt verklaard door een negatief resultaat op de congresactiviteiten, met name door een iets tegenvallend (financieel) resultaat op het jaarcongres 2017. Deze twee effecten betreffen samen de reguliere bedrijfsvoering van het congresbureau. Tot slot wordt €23.000 verklaard door een dotatie aan de voorziening BTW voor een in 2018 uit te voeren suppletieaangifte over de jaren 2013 tot en met 2017 inzake belaste congresactiviteiten.

Het verschil van €4.000 op de projecten is het gevolg van de nagekomen effecten van de afrekening van de projecten Kwaliteit en Studiesucces en Vreemde ogen dwingen.

De balansontwikkeling

In de balans is een onderverdeling gemaakt naar reguliere en projectgebonden vorderingen en liquide middelen. Uit de balans valt het volgende af te leiden: Het balanstotaal per 31 december 2017 is met €420.000 afgenomen ten opzichte van 31 december 2016.

Balans activa zijde:

- De immateriële vaste activa zijn met €17.000 afgenomen als gevolg afschrijvingen.
- De materiële vaste activa zijn met €173.000 afgenomen als gevolg van afschrijvingen voor een bedrag van €216.000 en investeringen voor een bedrag van €43.000.
- De reguliere vorderingen zijn toegenomen met €50.000. Dit is voor het overgrote deel het gevolg van een hoger debiteurensaldo. Daar staat een afname van de overlopende activa tegenover.
- De vorderingen projecten zijn toegenomen met een bedrag van €1.199.000 door de opname van een vordering op de hogescholen voor de eigen bijdrage (30 procent) in de gesubsidieerde activiteiten van 10voordeleraar.
- De liquide middelen zijn afgenomen met een bedrag van €1.478.000 waarvan €2.587.000 betrekking heeft op de liquide middelen projecten. De overige liquide middelen zijn toegenomen met €1.109.000. De volledige mutatie in de liquide middelen is verklaard in het kasstroomoverzicht.

Balans passiva zijde:

- Het eigen vermogen is ten opzichte van 2016 afgenomen met €24.000 door de resultaatbestemming 2017.
- Het totaal van de voorzieningen is ten opzichte van 2016 toegenomen met €51.000. Deze toename bestaat uit een toename van de voorzieningen onderhoud gebouwen, personeelsuitgaven en BTW en een afname van voorziening wachtgeldverplichtingen.
- Het saldo aan projectsubsidies is afgenomen met €3.681.000 wat het gevolg is de afloop van de projecten 10voordeleraar en Een goede basis per 31 december 2017.
- Het saldo aan kortlopende schulden projecten is toegenomen met 118.000 door toename van de lopende projectverplichtingen per balansdatum.
- De kortlopende schulden zijn ten opzichte van 2016 per saldo toegenomen met €3.117.000. Zie de specificatie van de kortlopende schulden voor een nadere toelichting.

Projecten

In 2017 hebben de onderstaande projectactiviteiten plaatsgevonden:

Projectactiviteiten

Bedragen x € 1	Start	Einde	Status	Eindsaldo 2017	Eindsaldo 2016
Project					
10voordeleraar (OCW + hogescholen)	2013	2017	Afgelopen	0	3.490.429
10voordeleraar (OCW)	2013	2017	Afgelopen	528.286	0
Een Goede Basis (OCW)	2013	2017	Afgelopen	248.139	893.918
Implementatie Vreemde Ogen Dwingen	2014	2016	Afgerond	0	9.131
Kwaliteit en studiesucces	2015	2016	Afgerond	0	64.406
Totaal saldo projectsubsidies				776.425	4.457.884

Bovenstaand overzicht biedt inzicht in het saldo projectsubsidies op 31 december 2017 en 2016. Het eindsaldo geeft aan welk deel van de bevoorschotte subsidie (nog) niet is besteed aan de projectactiviteiten en is op de balans opgenomen als schuld met een overwegend meerjarig karakter.

10voordeleraar

Als vervolg op WAK (werken aan kwaliteit) fase 2 zijn in 2013 drie nieuwe (deel)projecten gestart. Ultimo 2013 werd voor het deelproject 10voordeleraar uitgegaan van een looptijd tot met 2014. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat vanaf 2015 een aparte rechtspersoon deze activiteiten zou overnemen en dat de subsidie die OCW tot 2017 beschikbaar heeft gesteld aan deze rechtspersoon beschikbaar zou worden gesteld. In 2014 is het besluit genomen de besluitvorming over de rechtsvorm op te schorten tot 2016. In 2016 is het besluit genomen om 10voordeleraar tot en met 2019 als activiteit binnen de vereniging voort te zetten waarvan in 2017 nog deels als gesubsidieerd project. Dit heeft tot gevolg dat deze activiteit tot en met 2017 als project binnen de vereniging heeft bestaan. De subsidiebeschikking liep tot eind 2017.

Per 31 december 2017 zijn de gesubsidieerde activiteiten van 10voordeleraar afgerond en resteert een bedrag €528.286. De definitieve afrekening moet nog worden opgesteld en dient te zijn ingediend voor 1 juli 2018.

Een Goede Basis

Het project Een Goede Basis is gedurende 2014 losgemaakt van 10voordeleraar. De oorspronkelijke looptijd, welke afliep in 2014, is verlengd tot eind 2017. Ook de subsidiebeschikking is verlengd tot eind 2017. Per 31 december 2017 resteert een bedrag €248.139 dat na de subsidievaststelling zal worden teruggestort aan de subsidieverstrekker (OCW). De definitieve afrekening moet nog worden opgesteld en dient te zijn ingediend voor 1 juli 2018.

Implementatie Vreemde Ogen Dwingen

Dit project is afgesloten per 31 december 2016 en is volledig verantwoord aan en afgerekend met de subsidieverstrekker (OCW).

Kwaliteit en studiesucces

Dit project is afgesloten per 31 december 2016 en is volledig verantwoord aan en afgerekend met de subsidieverstrekker (OCW).

2.10.2 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Op grond van bijlage 2 bij artikel 1.3, eerste lid, onderdeel e, van de WNT is deze ook van toepassing op de Vereniging Hogescholen.

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Vereniging Hogescholen van toepassing zijnde regelgeving: het WNT-maximum voor het onderwijs, plafond €181.000.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor de Vereniging Hogescholen is € 181.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang en de duur van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging van de topfunctionarissen

Bedragen x € 1

Leidinggevende topfunctionarissen

Naam	Th.C. de Graaf	R. Minnée	C.M. Hageman	A. van Staa
Functie	voorzitter	directeur	plaats- vervangend directeur	programma- manager
Duur dienst verband in 2017	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	0,9	1	1	1
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee	Nee	Ja
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Echt	Echt	Echt	Echt
Individueel WNT-maximum	162.900	181.000	181.000	181.000
Bezoldiging				
Beloning (inclusief bijtelling auto)	146.658	118.678	104.181	106.972
Beloningen betaalbaar op termijn	16.263	16.890	16.354	16.542
Subtotaal	162.922	135.569	120.535	123.514
-/- onverschuldigd betaald bedrag	22	0	0	0
Totaal bezoldiging	162.900	135.569	120.535	123.514
Gegevens 2016				
Duur dienstverband in 2016	1-1 t/m 31-12	1-8 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	0,9	1	1	1
Bezoldiging 2016				
Beloning (inclusief bijtelling auto)	146.601	44.793	102.638	115.114
Beloningen betaalbaar op termijn	14.099	6.169	14.284	14.351
Totaal bezoldiging 2016	160.700	50.962	116.922	129.465
Individueel WNT-maximum 2016	161.100	74.828	179.000	179.000

De heer mr. Th.C. de Graaf is per 1 februari 2012 in dienst getreden.

De heer drs. R. Minnée is per 1 augustus 2016 in dienst getreden.

Mevrouw drs. C.M. Hageman is per 1 oktober 2014 in dienst getreden.

Mevrouw drs. A. van Staa is per 1 januari 1996 in dienst getreden.

Leden bestuur¹ (functievervulling anders dan op grond van een dienstverband)

Gegevens 2017

Naam	Functie	Duur functie- vervulling	Omvang functie- vervulling (in fte)	Bezoldiging
dhr. drs. J.W. Boomkamp	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. prof. mr. H.M. de Jong	lid	1-3 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. mr. L. Klaassen	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
mw. drs. E.C. Meijer	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
mw. drs. G.M.C. de Ranitz	lid / vice voorzitter	1-1 t/m 28-02	Nul	Onbezoldigd
dhr. drs. P.L.A. Rüpp	lid / vice voorzitter	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. dr. H.J. van Wijnen	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd

Gegevens 2016

Naam	Functie	Duur functie- vervulling	Omvang functie- vervulling (in fte)	Bezoldiging
dhr. dr. C.P. Boele	lid	1-1 t/m 29-02	Nul	Onbezoldigd
dhr. drs. J.W. Boomkamp	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. drs. M.J.G. Bormans	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. mr. L. Klaassen	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
mw. drs. G.M.C. de Ranitz	lid / vice voorzitter	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. drs. P.L.A. Rüpp	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. dr. H.J. van Wijnen	adviserend lid	1-1 t/m 29-02	Nul	Onbezoldigd
dhr. dr. H.J. van Wijnen	lid	1-3 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd

De bezoldiging die de bestuursleden van hun eigen hogescholen ontvangen wordt verantwoord in de jaarverslagen van de betreffende hogescholen.

¹ Op alfabetische volgorde.

Toezichthoudende topfunctionarissen (functievervulling anders dan op grond van een dienstverband)

De Vereniging Hogescholen kent geen Raad van Toezicht maar een auditcommissie.

Gegevens 2017

Naam	Functie	Duur functie- vervulling	Bezoldiging
dhr. mr. H. van Oorscot	voorzitter	1-1 t/m 31-12	Onbezoldigd
dhr. mr. L.K. Geluk	lid	1-1 t/m 31-12	Onbezoldigd

Gegevens 2016

Naam	Functie	Duur functie- vervulling	Bezoldiging
dhr. mr. H. van Oorscot	voorzitter	1-1 t/m 31-12	Onbezoldigd
dhr. mr. L.K. Geluk	lid	1-1 t/m 31-12	Onbezoldigd

De bezoldiging die de leden van de auditcommissie van hun eigen hogescholen ontvangen wordt verantwoord in de jaarverslagen van de betreffende hogescholen.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er is in 2017 geen sprake geweest van uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

2.10.3 Overzicht verantwoording bestuurskosten en declaraties

In de onderstaande tabel staan de bestuurskosten vermeld die voor vergoeding in aanmerking komen en die in het jaarverslag zijn verantwoord.

Bestuurskosten

Bedragen x € 1

	dhr. mr.	dhr. drs.	mw. drs.	Gezamenlijk	Totaal
<i>Functie</i>	Th.C. de Graaf	R. Minnée	C.M. Hageman		
	<i>voorzitter</i>	<i>directeur</i>	<i>plaats- vervangend directeur</i>		
Reis- en verblijfkosten binnenland	1.576	7.379 ²	7.868 ³		16.823
Reis- en verblijfkosten buitenland	5.147	1.489	4.287		10.922
Representatie	717	434	210	2.524	3.885
Overige kosten	0	0	0	0	0
Totaal	7.439	9.301	12.365	2.524	31.630

Toelichting

Naast de kosten die via facturen worden betaald zijn de voorzitter, directeur en plaatsvervangend directeur uit hoofde van hun functie in het bezit van een zakelijke creditcard die zijn kunnen gebruiken voor functie-gebonden uitgaven. Incidenteel worden ook niet functiegebonden (organisatie)kosten met deze creditcards voldaan. Hier wordt terughoudend mee omgegaan en er wordt eerst gekeken of de kosten niet per bank kunnen worden voldaan. Tevens is sinds oktober 2015 voor organisatiekosten een bedrijfscreditcard beschikbaar op naam van het hoofd financiële en interne zaken.

Voor alle creditcardbetalingen en –afrekeningen en onkostendeclaraties geldt dat, net als voor betalingen die via facturen verlopen, de reguliere interne beheersingsmaatregelen van toepassing zijn. De controlerend accountant toetst dit.

2 Betreft een OV-kaart (OV vrij reizen)

3 Betreft voor €7.379 een OV-kaart (OV vrij reizen)

2.10.4 Personeel

Deze tabel geeft een overzicht van de gemiddelde personele bezetting per jaar.

Gemiddelde personele bezetting per jaar

	Begroot 2017		Werkelijk 2017		Werkelijk 2016	
	fte	%	fte	%	fte	%
Contributie gefinancierde activiteiten						
Activiteiten	26,31		25,85		24,54	
Beleid	24,81		24,35		22,98	
Management	1,50		1,50		1,56	
Ondersteuning	11,77		11,67		11,69	
FIZ	5,05		5,05		4,64	
P&O	1,64		1,64		1,64	
Secretariaat	5,08		4,98		5,41	
Overig	0,70		0,78		0,73	
Ouderschapsverlof en PAS-regeling	0,70		0,78		0,73	
Totaal contributie gefinancierde activiteiten	38,78	63%	38,30	61%	36,96	61%
Extern gefinancierde activiteiten						
Projecten	12,21		13,69		12,60	
10voordeleraar	12,16		13,64		12,55	
Een Goede Basis	0,05		0,05		0,05	
Capaciteitsfunctie	9,10		9,35		9,58	
Zestor	8,20		8,55		8,28	
Ondersteuning sectorraden	0,80		0,70		1,20	
Ondersteuning SZVG	0,10		0,10		0,10	
Congresbureau	1,02		1,03		1,00	
Totaal extern gefinancierde activiteiten	22,33	37%	24,07	39%	23,19	39%
Totale formatie vereniging	61,11	100%	62,36	100%	60,15	100%

Toelichting

Een deel van de formatie van FIZ en P&O wordt doorbelast aan de extern gefinancierde activiteiten.

De formatie secretariaat is inclusief 1,9 fte ondersteuning directie en voorzitter.

De capaciteit van het congresbureau valt voor 50% onder de contributie gefinancierde activiteiten.

2.10.5 Toekomstige ontwikkelingen

Begroting 2018 en meerjarenprognose 2019/2020

De door de algemene vergadering op 1 december 2017 goedgekeurde begroting 2018 en meerjarenprognose 2019/2020 zien er als volgt uit:

Begroting 2017 en meerjarenprognose 2018/2019

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Contributie gefinancierde activiteiten			
Baten			
Contributie	4.896	4.945	4.994
Rentebaten	0	0	0
Baten evenementen	180	182	184
Overige baten	5	5	5
Totaal baten	5.081	5.132	5.183
Lasten			
Personeelskosten	5.364	5.418	5.472
Huisvesting, ICT & bureaunkosten	958	933	930
Kosten beleidsdomeinen	931	940	950
Totaal lasten bruto	7.253	7.291	7.351
Af: Toerekening aan projecten	0	0	0
Af: Toerekening aan capaciteitsfunctie	900	909	918
Af: Toerekening beheerorganisatie 10vdl	1.293	1.293	1.293
Af: Toerekening aan congresbureau	0	0	0
Af: totaal toerekening	2.193	2.202	2.211
Totaal lasten netto	5.060	5.089	5.140
Resultaat contributie	21	43	43

	Begroting 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Extern gefinancierde activiteiten			
Transport: resultaat contributie	21	43	43
Projecten			
Projectbaten	0	0	0
Af: Out of pocketkosten	0	0	0
Af: Toegerekende kosten vereniging	0	0	0
Resultaat projecten	0	0	0
Capaciteitsfunctie			
Baten capaciteitsfunctie	900	909	918
Af: Out of pocketkosten	0	0	0
Af: Toegerekende kosten vereniging	900	909	918
Resultaat capaciteitsfunctie	0	0	0
Beheerorganisatie 10vdl			
Baten beheerorganisatie 10vdl	2.793	2.793	2.793
Af: Out of pocketkosten	1.500	1.500	1.500
Af: Toegerekende kosten vereniging	1.293	1.293	1.293
Resultaat beheerorganisatie 10vdl	0	0	0
Congresbureau			
Baten congresbureau	0	0	0
Af: Out of pocketkosten	0	0	0
Af: Toegerekende kosten vereniging	0	0	0
Resultaat congresbureau	0	0	0
Totaal resultaat vereniging	21	43	43

Toelichting begroting 2018 en meerjarenprognose 2019/2020

2018

De contributie voor 2018 is ten opzichte van 2017 met 1,87 procent (€89.868) verhoogd vanwege loon- en prijscompensatie.

In de salariskosten is rekening gehouden met (vervangings)vacatures, periodieken, verwachte in- en uitdiensttredingen en met 1 procent loonstijging. Het rekenpercentage werkgeverslasten is gehandhaafd op 25 procent. De overige personeelskosten zijn licht gedaald.

Overall stijgen de (bruto) personeelskosten met 2,2 procent, maar dit wordt voor een deel toegerekend aan de extern gefinancierde activiteiten.

Voor de overige kosten (huisvesting, ICT & bureaunkosten en beleidsdomeinen) zijn er begrotingsaanpassingen gedaan (zowel omlaag als omhoog) op grond de eindejaarsprognose 2017, prioriteitsstellingen en wijzigingen in de P&C systematiek (het betreft hier hoofdzakelijk verschuivingen tussen categorieën).

Huisvesting, ICT & bureaunkosten dalen samen met 6,6 procent wat voor het grootste deel het gevolg is van lagere bureaunkosten doordat de kosten voor documentatie en bibliotheek vanaf 2018 tot de kosten beleidsdomeinen (communicatie) worden gerekend. Ook de ICT-kosten zijn lager.

De kosten beleidsdomeinen stijgen in totaal met 27,4 procent. De belangrijkste reden hiervoor is dat de out-of-pocketkosten van de (betaalde) evenementen (zoals bijvoorbeeld het jaarcongres) vanaf 2018 onder de kosten beleidsdomeinen zijn begroot. Hier tegenover staat de post 'baten evenementen'. Als deze post niet wordt meegerekend zijn de kosten beleidsdomeinen ongewijzigd.

In de begroting 2018 is verder rekening gehouden met een dekking op de bruto lasten vanuit de extern gefinancierde activiteiten. In totaal wordt hier bijna €2,2 miljoen aan toegerekend (personeel en overhead). De netto lasten (bruto lasten minus de toerekening) stijgen daardoor per saldo met 4,8 procent tot bijna €5,1 miljoen.

Er zijn geen rentebaten begroot en de overige baten zijn teruggebracht tot €5.000.

De begroting 2018 sluit op €21.000 positief.

2019 en 2020

Het resultaat van de meerjarenprognose voor 2019 en 2020 wordt, naast de hoogte van de contributie, in belangrijke mate bepaald door de mate waarin de vereniging in staat is kosten toe te rekenen aan de extern gefinancierde activiteiten. Vooralsnog is voor de jaren 2019 en 2020 gerekend met dezelfde (geïndexeerde) bedragen als voor 2018.

De meerjarenprognoses voor 2019 en 2020 laten resultaten zien van 43.000 positief. Daarbij is zowel aan de baten- als aan de lastenkant gerekend met 1 procent loonstijging en 1 procent prijsstijging en dito compensatie. De iets hogere prognose voor 2019 en 2020 ten opzichte van 2018 is het gevolg van een kleine correctie op de afschrijvingslasten op meubilair.

Zie het Jaarplan en Begroting Vereniging Hogescholen 2018 voor een verdere toelichting en aanvullende informatie.

Financieel beleid

De in het bestuursverslag beschreven beleidsdomeinen leggen de basis voor de planning- en control cyclus van de vereniging. De verenigingsagenda is leidend voor alle werkzaamheden. De begroting, de managementrapportages en jaarrekening geven, naast een klassieke op kostensoorten gebaseerde indeling, ook zicht op de kosten van de beleidsdomeinen. Alle beleidsadviseurs hebben in hun resultaat- en ontwikkelplan de voorgenomen resultaten beschreven rond de beleidsdomeinen. Beleidsadviseurs werken niet in alle gevallen exclusief voor één beleidsdomein, maar in voorkomende gevallen voor meerdere beleidsdomeinen. Een tijdschrijfsystematiek biedt de mogelijkheid om de bestede uren bij te houden en te verwerken in de managementrapportages c.q. activiteitenrapportages. Per beleidsdomein zijn op deze wijze de uren en de lasten helder te verantwoorden.

In 2017 was er binnen het financieel beleid van de Vereniging Hogescholen, net als voorgaande jaren, aandacht voor de financiering en verantwoording van de contributie gefinancierde beleidsactiviteiten en voor de extern gefinancierde activiteiten waaronder de projecten. De toepassing van de P&C-cyclus zorgt ervoor dat periodiek financiële verantwoordingen worden opgesteld ten behoeve van het management en derden zoals subsidievertrekkers. Daartoe worden driemaandelijks budgetgesprekken georganiseerd om afwijkingen van begrotingen te kunnen motiveren en ervoor te zorgen dat steeds aan de subsidie-eisen wordt voldaan. Daarnaast wordt driemaandelijks aan de directie gerapporteerd over de totale financiële uitputting van de begroting van de Vereniging Hogescholen waarbij de eindejaarsprognose het belangrijkste sturingsmiddel is. Per 30 juni van het lopende boekjaar wordt naast een financiële rapportage ook een uitgebreid bestuursverslag opgesteld waarin verslag wordt gedaan van de uitgevoerde werkzaamheden, behaalde successen en bereikte mijlpalen voor de activiteiten van de vereniging.

Tot slot wordt ten behoeve van het management en de coördinatoren een contributie-urenrapportage opgesteld en besproken. Deze rapportage volgt dezelfde frequentie als de managementrapportages. In deze urenrapportage worden per activiteit en per persoon de gerealiseerde uren afgezet tegen de begrote uren op jaarbasis en de begrote uren t/m de verslagperiode.

Beleggingsbeleid

De liquide middelen worden beheerd conform het treasurystatuut van de Vereniging Hogescholen. Het treasurystatuut vormt de voor de Vereniging Hogescholen van toepassing zijnde gedragscode. Er wordt voor overtollige liquide middelen alleen gebruik gemaakt van spaar- depositorekeningen. Ultimo 2017 stonden alle liquide middelen op een betaalrekening of op een spaarrekening. Over de stand van de liquide middelen en de naleving van het treasurystatuut wordt middels een treasuryrapportage halfjaarlijks gerapporteerd aan de treasurycommissie. Over de besteding van de projectgelden wordt aan de subsidiegever jaarlijks verantwoording afgelegd, al dan niet voorzien van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant.

Beleid inzake omvang en functie van eigen vermogen

Het eigen vermogen van de Vereniging Hogescholen bestaat per balansdatum uit een algemene reserve en staat ter vrije beschikking. Negatieve resultaten worden onttrokken aan het eigen vermogen. Positieve resultaten worden in beginsel teruggegeven aan de leden middels een contributiekorting tenzij het risico-profiel aanleiding geeft tot versterking van het eigen vermogen.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

In 2015 is een notitie opgesteld over de gewenste hoogte van het eigen vermogen in relatie tot de (financiële) risico's die de vereniging loopt. Deze notitie is goedgekeurd in de algemene vergadering van 11 december 2015. Met de goedkeuring van deze notitie is besloten de minimumnorm voor de solvabiliteit te verhogen tot 40 procent en om de maximumnorm te laten vervallen. Tevens is destijds besloten om risico-identificatie en –evaluatie uit te voeren zodat nadrukkelijker het verband kan worden gelegd tussen de hoogte van het eigen vermogen, de risico's die de vereniging loopt en de maatregelen, onder andere in de governance, die genomen kunnen worden om de risico's te beheersen.

In het najaar van 2016 heeft deze risico-identificatie en –evaluatie, onder externe begeleiding door een gespecialiseerd bureau, plaatsgevonden. Tijdens een eerste sessie zijn door diverse medewerkers (directie, beleid, staf) risico's in kaart gebracht en ingeschat op kans en impact. Tijdens een tweede validatiesessie zijn de in kaart gebrachte risico's geschoond op dubbelingen en zijn verbeteringen aangebracht. Over de daaruit voortgekomen lijst met risico's is door het begeleidende bureau een Monte Carlo simulatie uitgevoerd. Een Monte Carlo simulatie is er op gericht om, door middel van een groot aantal willekeurige trekkingen, de kans te berekenen dat de in kaart gebrachte risico's zich gelijktijdig voordoen.

De belangrijkste risico's en onzekerheden hangen samen met het onderstaande. Voor al deze risico's en onzekerheden geldt dat het in overwegende mate interne risico's zijn waar de vereniging in belangrijke zelf verantwoordelijk voor is, ook in de beheersing ervan.

- Het karakter van de organisatie. In algemene zin kan gesteld worden dat ingrijpende wijzigingen in de koers van de vereniging en de daarmee samenhangende inrichting van het verenigingsbureau, de financiële stabiliteit van de vereniging kunnen beïnvloeden. Daarnaast kan in algemene zin ook gesteld worden dat bij een vereniging het risico bestaat dat leden de vereniging verlaten.
- Het eigenrisicodragerschap voor WW/BWRHBO. Het financiële risico volgend uit WW en BWRHBO plus eventuele vervolgschade in algemene zin. Dit risico is in algemene zin geformuleerd zonder dit te koppelen aan specifieke activiteiten.
- Het wegvallen van extern gefinancierde activiteiten. Dit is een kleiner risico, maar het wegvallen van extern gefinancierde activiteiten zal niet in alle gevallen geheel of direct gecompenseerd kunnen worden door het verlagen van kosten. Out of pocketkosten kunnen over het algemeen snel afgebouwd worden maar overhead (huisvesting, ICT, bureaunkosten en ondersteuning P&O) niet.

Gerekend over de volledige lijst met risico's en met een zekerheidspercentage van 90 procent komt het risicoprofiel van de vereniging uit op 7,6 miljoen. Een zekerheidspercentage van 90 procent betekent dat er 10 procent kans bestaat dat een (weerstands)vermogen van 7,6 miljoen niet toereikend is. Het eigen vermogen van de Vereniging Hogescholen bedroeg ultimo 2017 ruim 8,2 miljoen.

2.10.6 Doelstelling

De Vereniging Hogescholen is een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid, is aangegaan voor onbepaalde tijd en is gevestigd te Den Haag.

Met inachtneming van de autonomie van de hogescholen heeft de Vereniging Hogescholen als doel⁴:

- het bevorderen van de ontplooiing van het hoger beroepsonderwijs in relatie tot maatschappelijke ontwikkelingen;
- het behartigen van de belangen van de hogescholen;
- het bevorderen van de relatie tussen de hogescholen onderling en tussen de hogescholen en de samenleving;
- het bevorderen van een doelmatige bestuurlijke en onderwijsinhoudelijke samenwerking tussen de hogescholen en hun onderlinge afstemming;
- het bevorderen van gezamenlijke standpunten ten dienste van het overleg met de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (thans Economische Zaken);
- het bevorderen van samenwerking tussen de hogescholen en de universiteiten;
- het afsluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten.

De Vereniging Hogescholen beoogt geen winst.

4 Op 6 maart 2018 zijn de statuten gewijzigd.

2.10.7 Personalia

Bestuur

Het bestuur⁵ van de Vereniging Hogescholen kende in 2017 de volgende samenstelling:

- De heer mr. Th.C. de Graaf, voorzitter (zitting tot 1 februari 2020)
- De heer drs. J.W. Boomkamp, lid (beëindigd per 31 december 2017)
- De heer prof. mr. H.M. de Jong, lid (aangetreden per 1 maart 2017, zitting tot 1 maart 2020)
- De heer mr. L. Klaassen, lid (beëindigd per 31 december 2017)
- Mevrouw drs. E.C. Meijer, lid (aangetreden per 1 januari 2017, zitting tot 1 maart 2020)
- Mevrouw drs. G.M.C. de Ranitz, lid tevens vice voorzitter (beëindigd per 1 maart 2017)
- De heer drs. P.L.A. Rüpp, lid tevens vice voorzitter (beëindigd per 1 maart 2018)
- De heer dr. H.J. van Wijnen, lid (zitting tot 1 maart 2019)
- De heer drs. R. Minnée is secretaris van het bestuur
- Mevrouw drs. C.M. Hagemans is plaatsvervangend secretaris van het bestuur

De heer De Graaf is sinds 1 februari 2012 de voorzitter van de Vereniging Hogescholen. Op 2 oktober 2015 is de heer De Graaf door de algemene vergadering van de Vereniging Hogescholen herbenoemd als voorzitter. Zijn herbenoemingsperiode is ingegaan per 1 februari 2016 en heeft een looptijd van vier jaar.

Per 31 december 2017 is het lidmaatschap van het bestuur van de heer Boomkamp beëindigd vanwege zijn vertrek als voorzitter van Saxion.

De heer prof. mr. H. de Jong is met het besluit van de algemene vergadering van 2 december 2016 benoemd tot lid van het bestuur voor de periode van 1 maart 2017 tot 1 maart 2020.

Per 31 december 2017 is het lidmaatschap van de heer Klaassen van het bestuur beëindigd vanwege zijn vertrek als voorzitter van Stenden.

Met het besluit van de algemene vergadering van 2 december 2016 is mevrouw drs. E.C. Meijer benoemd tot lid van het bestuur voor de periode van 1 januari 2017 tot 1 maart 2020.

De zittingstermijn van mevrouw de Ranitz is per 1 maart 2017 beëindigd.

Per 1 maart 2018 is de tweede zittingstermijn van de heer Rüpp beëindigd.

De heer Van Wijnen is met het besluit van de algemene vergadering van 30 januari 2015 benoemd tot adviserend lid van het bestuur ter borging van de vertegenwoordiging van kleine(re) hogescholen in het bestuur. Met het besluit van de algemene vergadering van 11 december 2015 is de heer Van Wijnen per 1 maart 2016 benoemd tot (gewoon) lid van het bestuur voor een periode van 3 jaar (tot 1 maart 2019).

⁵ Leden op alfabetische volgorde.

Auditcommissie

De auditcommissie van de Vereniging Hogescholen kende in 2017 de volgende samenstelling:

- dhr. mr. H. van Oorschoot, voorzitter (aangetreden per 27 maart 2015)
- dhr. mr. L.K. Geluk, lid (aangetreden per 27 maart 2015)

De auditcommissie is met het besluit van de algemene vergadering van 27 maart 2015 omgevormd van een commissie van het bestuur tot een commissie van de algemene vergadering.

Directie

De directie van de Vereniging Hogescholen kende in 2017 de volgende samenstelling:

- dhr. drs. R. Minnée, directeur
- mw. drs. C.M. Hageman, plaatsvervangend directeur

3 Jaarrekening

Balans per 31 december 2017 (na bestemming resultaat)

Activa

Bedragen x € 1

	2017	2016
1 Immateriële vaste activa		
1a Website	50.092	66.790
1b Software	0	0
	50.092	66.790
2 Materiële vaste activa		
2a Gebouwen	3.813.735	3.892.697
2b Meubilair	168.274	238.732
2c Machines en apparatuur	109.645	133.749
	4.091.654	4.265.1783
3 Vlottende activa		
3a Vorderingen		
3a.i Regulier	1.604.889	1.554.833
3a.ii Projecten	1.198.545	0
	2.803.434	1.554.833
3b Liquide middelen		
3b.i Regulier	6.300.706	5.191.809
3b.ii Projecten	2.916.681	5.503.715
	9.217.387	10.695.524
Totaal	16.162.567	16.582.325

Passiva

Bedragen x € 1

2017**2016****4 Eigen vermogen**

4a Algemene reserve

8.224.520

8.248.765

4b Bestemde reserve

0

0

8.224.520**8.248.765****5 Voorzieningen****1.418.773****1.368.013****6 Projecten**

6a Saldo projectsubsidies

776.425

4.457.884

6b Kortlopende schulden projecten

323.375

205.089

1.099.800**4.662.973****7 Kortlopende schulden**

5.419.474

2.302.574

5.419.474**2.302.574****Totaal****16.162.567****16.582.325**

Staat van baten en lasten 2017

Bedragen x € 1

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Contributie gefinancierde activiteiten			
Baten			
8 Contributie	4.805.797	4.805.797	4.513.649
9 Rentebaten	5.713	20.000	20.588
10 Overige baten	15.700	10.000	34.548
Totaal baten	4.827.210	4.835.797	4.568.785
Lasten			
11 Personeelskosten	5.514.673	5.249.116	5.277.107
12 Huisvesting, ICT en bureaunkosten	1.034.955	1.025.608	1.020.549
13 Kosten beleidsdomeinen	659.235	731.000	602.724
Totaal lasten bruto	7.208.863	7.005.724	6.900.380
14 Af: Toerekening aan projecten	1.343.519	1.147.724	1.252.527
15 Af: Toerekening aan capaciteitsfunctie	972.160	916.608	971.197
16 Af: Toerekening aan congresbureau	126.115	113.212	87.032
Totaal toerekening	2.441.794	2.177.544	2.310.756
Saldo lasten netto	4.767.069	4.828.180	4.589.624
Resultaat contributie gefinancierde activiteiten	60.141	7.617	-20.839

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Extern gefinancierde activiteiten			
Transport:			
resultaat contributie gefinancierde activiteiten	60.141	7.617	-20.839
Projecten			
17 Projectbaten	6.046.914	5.017.724	3.534.993
18 Af: Out-of-pocketkosten	4.707.680	3.870.000	2.282.466
14 Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	1.343.519	1.147.724	1.252.527
Resultaat projecten	-4.285	0	0
Capaciteitsfunctie			
19 Baten capaciteitsfunctie	972.160	916.608	971.197
15 Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	972.160	916.608	971.197
Resultaat capaciteitsfunctie	0	0	0
Congresbureau			
20 Baten congresbureau	284.367	313.212	294.201
21 Af: Out-of-pocketkosten	238.353	200.000	186.330
16 Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	126.115	113.212	87.032
Resultaat congresbureau	-80.101	0	20.839
Resultaat vereniging	-24.245	7.617	0
Bestemming resultaat			
Algemene reserve:			
Resultaat vereniging	-24.245	7.617	0
Totaal (mutatie eigen vermogen)	-24.245	7.617	0

Kasstroomoverzicht 2017

Bedragen x €1

	2017	2016
Kasstroom uit operationele activiteiten		
<i>Bedrijfsresultaat inclusief</i>		
<i>financiële baten en lasten</i>	-24.245	0
Aanpassingen voor:		
– Afschrijvingen immateriële vaste activa	16.698	16.858
– Afschrijvingen materiële vaste activa	216.265	177.171
– Mutatie voorzieningen	50.760	-25.267
– Veranderingen in werkkapitaal:		
– Mutatie vorderingen	-1.248.601	953.306
– Mutatie onderhandenwerk projecten	-3.563.173	-1.936.843
– Mutatie kortlopende schulden	3.116.900	6.067
	-1.411.151	-808.708
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-1.435.396	-808.708
Kasstroom uit operationele activiteiten	-1.435.396	-808.708
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
– Investerings in immateriële vaste activa	0	0
– Investerings in materiële vaste activa	-42.741	-462.083
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-42.741	-462.083
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
– Ontvangsten uit langlopende schulden	0	0
– Aflossingen van langlopende schulden	0	0
– Betaald dividend	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie liquide middelen	-1.478.137	-1.270.791

Toelichting op de kasstroom

Uit het kasstroomoverzicht blijkt dat de liquide middelen zijn afgenomen met €1.478.000. Deze afname wordt voor €2.587.000 veroorzaakt door een afname van de liquide middelen projecten en voor €1.109.000 door een toename van de overige liquide middelen.

Algemene toelichting bij de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld op grond van algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en in het bijzonder de verslaggevingsregels zoals die gelden voor organisaties zonder winststreven (Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640).

Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat

Waardering balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs dan wel lagere bedrijfswaarde onder aftrek van afschrijvingen. Op de immateriële vaste activa wordt lineair afgeschreven op basis van verwachte economische levensduur. Aanschaffingen met een waarde van minder dan €1.000 worden niet geactiveerd maar in de resultatenrekening als last verantwoord.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs dan wel lagere bedrijfswaarde onder aftrek van afschrijvingen. Op de materiële vaste activa wordt lineair afgeschreven op basis van verwachte economische levensduur. Aanschaffingen met een waarde van minder dan €1.000 worden niet geactiveerd maar in de resultatenrekening als last verantwoord.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vorderingen regulier

Door de Vereniging Hogescholen zijn activiteiten uitgevoerd waarvoor vorderingen bestaan op derden die niet samenhangen met projectactiviteiten. Ten behoeve van het risico van oninbare debiteuren kan op basis van individuele beoordeling van de openstaande posten per 31 december een voorziening worden opgenomen. Het saldo van uitgevoerde activiteiten dat te vorderen is van derden is op de balans opgenomen onder de vorderingen regulier.

Onderhandenwerk projecten

Door de Vereniging Hogescholen zijn activiteiten uitgevoerd waarvoor vorderingen bestaan op derden die samenhangen met projectactiviteiten. Het saldo van uitgevoerde activiteiten dat te vorderen is van derden ten behoeve van projectactiviteiten is op de balans opgenomen onder de vorderingen projecten.

Voorziening onderhoud gebouwen

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks van jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening wachtgeldverplichtingen

De Vereniging Hogescholen is eigen risicodragers voor de wachtgeldverplichtingen. Voor de hiermee samenhangende verplichtingen is een voorziening getroffen. De voorziening betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Voorziening personeelsuitgaven (jubilea)

De hoogte van de voorziening personeelsuitgaven (jubilea) is bepaald aan de hand van een ramingsmodel voor de contante waarde van de toekomstige verplichtingen. Dit model houdt rekening met alle toekomstige verplichtingen op basis van schaalmaxima, het gemiddelde personeelsverloop en een disconteringspercentage voor het bepalen van de contante waarde. Het gehanteerde model betreft een zo accuraat mogelijke interne inschatting.

Voorziening BTW

Deze voorziening is in 2017 getroffen wegens een in 2018 uit te voeren suppletieaangifte over de jaren 2013 t/m 2017 wegens ten onrechte niet in rekening gebrachte BTW over belaste congresactiviteiten.

Projecten

Het saldo van de projecten waarvoor de Vereniging Hogescholen onder meer via het projectenbureau het management voert, is vermeld onder de post saldo projectsubsidies. Het saldo ultimo boekjaar geeft de nog beschikbare projectsubsidies weer (bevoorschotting minus reeds verantwoorde baten) en bestaat uit een verplichting aan de subsidieverstrekker uit hoofde van lopende of reeds afgesloten maar nog niet afgerekende projecten. Onder de post nog te verrekenen projectsubsidies wordt het saldo weergegeven van de per balansdatum uitstaande overige verplichtingen uit hoofde van projecten.

Kortlopende schulden

Door de Vereniging Hogescholen zijn activiteiten uitgevoerd waarvoor verplichtingen bestaan aan derden die niet samenhangen met projectactiviteiten. Het saldo van uitgevoerde activiteiten waarvoor verplichtingen bestaan aan derden is op de balans opgenomen onder de kortlopende schulden.

(Verplichting) overige personeelsbeloningen

De overige personeelsbeloningen betreffen beloningen welke deel uitmaken van het beloningspakket, zoals vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en uit te betalen vakantiedagen. De hiermee samenhangende verplichtingen zijn opgenomen onder de kortlopende schulden betreffen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Resultaatbepaling

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen enerzijds de som van de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties, subsidies en contributies met betrekking tot het boekjaar en de ontvangen rente uit eigen middelen en anderzijds de som van de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, verliezen zodra zij voorzienbaar zijn.

De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

Met belasting over het resultaat behoeft geen rekening gehouden te worden, daar de Vereniging Hogescholen niet vennootschapsbelastingplichtig is. Voor de BTW heeft de Vereniging Hogescholen slechts beperkte belastingplicht.

Pensioenen

De Vereniging Hogescholen is voor wat betreft de pensioenregeling aangesloten bij een bedrijfstak-pensioenfonds en maakt derhalve gebruik van de mogelijkheid een toegezegd-pensioenregeling te verwerken als een toegezegde-bijdrageregeling. In geval van een tekort bij het pensioenfonds heeft de Vereniging Hogescholen geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. De risico's verbonden aan deze pensioenregeling zijn derhalve niet tot uitdrukking gebracht in de balans.

Overig

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatsbepaling zijn conform voorgaand jaar. Indien noodzakelijk zijn ten behoeve van het inzicht de vergelijkende cijfers opnieuw gerubriceerd.

Vreemde valuta

Indien activa en passiva luiden in vreemde valuta heeft omrekening plaatsgevonden tegen de officiële koersen per balansdatum. Transacties in vreemde valuta zijn gewaardeerd tegen de op dat moment geldende koers. Koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

Toelichting op de balans per 31 december 2017

1 Immateriële vaste activa

Bedragen x € 1

	Website	Software	Totaal
1 januari 2017			
Aanschafwaarde	83.487	46.830	130.317
Cumulatieve afschrijvingen	-16.697	-46.830	-63.527
Boekwaarde 1 januari 2017	66.790	0	66.790
Mutaties in 2017			
Investerings	0	0	0
Afschrijvingen	-16.698	0	-16.698
Inhaalafschrijvingen	0	0	0
Desinvesteringen	0	0	0
Cum.afsch.desinvesteringen	0	0	
Totaal mutaties in 2017	-16.698	0	-16.698
31 december 2017			
Aanschafwaarde	83.487	46.830	130.317
Cumulatieve afschrijvingen	-33.395	-46.830	-80.225
Boekwaarde 31 december 2017	50.092	0	50.092

De afschrijvingstermijnen die voor de immateriële vaste activa worden gehanteerd zijn als volgt:

Website: 5 jaar

Software: 3 jaar

2 Materiële vaste activa

Bedragen x € 1

	Gebouwen	Meubilair	Mach./app.	Totaal
1 januari 2017				
Aanschafwaarde	4.722.152	856.062	710.694	6.288.908
Cumulatieve afschrijvingen	-829.455	-617.330	-576.945	-2.023.730
Boekwaarde 1 januari 2017	3.892.697	238.732	133.749	4.265.178
Mutaties in 2017				
Investerings	6.919	4.594	31.228	42.741
Afschrijvingen	-85.881	-75.052	-55.003	-215.936
Inhaalafschrijvingen	0	0	-329	-329
Desinvesteringen	-42.783	0	-356.121	-398.904
Cum.afsch.desinvesteringen	42.783	0	356.121	398.904
Totaal mutaties in 2017	-78.962	-70.458	-24.104	-173.524
31 december 2017				
Aanschafwaarde	4.686.288	860.656	385.801	5.932.745
Cumulatieve afschrijvingen	-872.553	-692.382	-276.156	-1.841.091
Boekwaarde 31 december 2017	3.813.735	168.274	109.645	4.091.654

Toelichting

De in 2017 gepleegde investeringen zijn als volgt te specificeren:

Gebouwen

Glazen wanden en deuren	6.919
Totaal	6.919

Meubilair

Meubilair kantine	4.594
Totaal	4.594

Machines en apparatuur

PC's, laptops en tablets	20.301
Servers en infrastructuur	1.501
Presentatieschermen plus toebehoren (2 maal)	9.426
Totaal	31.228

De afschrijvingstermijnen die voor de materiële vaste activa worden gehanteerd zijn als volgt:

Gebouw Jan Evertstraat: 50 jaar

Verbouwingen: 10 jaar

Meubilair: 10 jaar

Automatiseringsapparatuur: 3 jaar

Automatiseringsapparatuur (databekabeling): 10 jaar

Apparatuur repro: 5 jaar

Op het pand aan de Prinsessegracht wordt niet afgeschreven, op het pand aan de Jan Evertstraat wel. Het pand is in mei 2017 getaxeerd op een marktwaarde van €6.985.000. De WOZ-waarde bedroeg op 1 januari 2017 €3.475.000.

3 Vlottende activa

3a Vorderingen

Bedragen x € 1	2017	2016
3a.i Regulier		
Debiteuren	1.264.563	1.156.065
Nog te factureren en ontvangen bedragen	156.916	191.330
Vooruitbetaalde bedragen	183.410	207.438
Totaal vorderingen regulier	1.604.889	1.554.833

- De post debiteuren bestaat voornamelijk facturen voor het voorschot voor de HBO-monitor 2017, afrekeningen sectorraden en facturen aan Zestor. De voorschotfacturen voor de contributie 2018 zijn verzonden in januari 2018 en zitten derhalve niet in het debiteurensaldo.
- De post nog te factureren en ontvangen bedragen betreft met name nog te factureren bijdragen aan sectorraden en voorschotten personeel.
- De post vooruitbetaalde bedragen heeft met name betrekking op het collectieve HTM-abonnement, bevoorschotting voor NS-abonnementen, de contributie voor het lidmaatschap van Neth-ER voor 2018 en diverse vooruitbetaalde bedragen voor abonnementen en licentiekosten (overlopende posten).

3a.ii Projecten

Nog te factureren en ontvangen bedragen	1.198.545	0
Totaal vorderingen projecten	1.198.545	0

- Deze post betreft de vordering op de hogescholen voor het nog niet in rekening gebrachte deel van het voorschot op de eigen bijdrage (30 procent) voor de gesubsidieerde activiteiten van 10voordeleraar. Met de opname van deze vordering zijn de totaal beschikbare middelen voor de gesubsidieerde activiteiten van 10voordeleraar (in de verhouding 70 procent subsidie en 30 procent eigen bijdragen hogescholen) verantwoord. Het aandeel van de hogescholen in het resterende saldo (zie 6a, saldo projectsubsidies) is reeds gesaldeerd met de vordering.

3b Liquide middelen

Bedragen x € 1	2017	2016
3b.i Regulier		
Saldo kas	356	168
Saldi banken	6.300.350	5.191.641
Totaal liquide middelen regulier	6.300.706	5.191.809
3b.ii Projecten		
Saldi banken	2.916.681	5.503.715
Totaal liquide middelen projecten	2.916.681	5.503.715
Totaal liquide middelen	9.217.387	10.695.524

4 Het eigen vermogen

4a Algemene reserve

Bedragen x € 1	2017	2016
Saldo 1 januari	8.248.765	8.248.765
Af/Bij: resultaatbestemming	-24.245	0
Totaal algemene reserve	8.224.520	8.248.765

5 Voorzieningen

Bedragen x € 1	2017	2016
Voorziening onderhoud gebouwen	539.349	373.971
Voorziening wachtgeldverplichtingen	736.331	878.059
Voorziening personeelsuitgaven (jubilea)	120.593	115.983
Voorziening BTW	22.500	0
Totaal voorzieningen	1.418.773	1.368.013
Kort (≤ jaar)	682.787	683.314
Lang (> jaar)	735.986	684.699
Totaal	1.418.773	1.368.013

Van de totale post voorzieningen heeft een bedrag €682.787 betrekking op verplichtingen met een looptijd tot één jaar en €735.986 op verplichtingen met een looptijd langer dan een jaar.

Voorziening onderhoud gebouwen

Bedragen x € 1	2017	2016
Saldo 1 januari	373.971	322.768
Dotatie	248.608	244.043
Onttrekking	-83.230	-192.840
Totaal voorziening onderhoud gebouwen	539.349	373.971

De onderhoudsvoorziening wordt gebruikt als egalisatievoorziening ter financiering van het meerjarig onderhoudsplan 2012-2035 dat is opgesteld door een bouwkundig adviseur. Aan de onderhoudsvoorziening is in 2017 conform plan een bedrag van €248.608 gedoteerd. In de toekomstige jaarlijkse dotaties wordt rekening gehouden met prijsstijgingen.

Voor de jaren 2012 tot en met 2035 voorziet het onderhoudsplan in jaarlijks onderhoud, meerjarig (groot) onderhoud, onvoorzien c.q. ongepland onderhoud en beheer. Hiermee worden er sinds 2012 geen onderhoudskosten meer verantwoord in de exploitatie en lopen alle onderhoudskosten via de onderhoudsvoorziening.

In 2017 is er €83.230 onttrokken aan de voorziening in verband met diverse onderhoudswerkzaamheden.

Voorziening wachtgeldverplichtingen

Bedragen x € 1	2017	2016
Saldo 1 januari	878.059	967.441
Dotatie	33.904	263.084
Onttrekking	-175.213	-161.232
Vrijval	-419	-191.233
Totaal voorziening wachtgeldverplichtingen	736.331	878.059

Het saldo per 31 december 2017 heeft betrekking op vijf personen. Hieronder zijn geen personen waarmee het dienstverband in 2017 is beëindigd.

De dotatie in 2017 heeft betrekking op twee personen en betreft een administratieve correctie op basis van de prognose van de uitkeringsinstantie(s).

De onttrekkingen hebben betrekking op alle personen die gedurende 2017 geheel of gedeeltelijk in de wettelijke of bovenwettelijke wachtgeldregeling zaten.

De vrijval betreft een persoon waarvan het uitkeringsrecht gedurende 2017 is afgelopen.

Voorziening personeelsuitgaven (jubilea)

Bedragen x € 1	2017	2016
Saldo 1 januari	115.983	103.071
Dotatie	7.875	23.407
Onttrekking	-3.265	-10.495
Vrijval	0	0
Totaal voorziening personeelsuitgaven (jubilea)	120.593	115.983

Het saldo per 31 december 2017 betreft de berekende stand per die datum op basis van de per die datum in dienst zijn de medewerkers.

Voorziening BTW

Bedragen x € 1	2017	2016
Saldo 1 januari	0	0
Dotatie	22.500	0
Onttrekking	0	0
Vrijval	0	0
Totaal voorziening BTW	22.500	0

De voorziening BTW is in 2017 gevormd wegens een in 2018 uit te voeren suppletieaangifte BTW over de jaren 2013 tot en met 2017 inzake met BTW belaste congresactiviteiten waarvoor in de genoemde jaren ten onrechte geen BTW in tekening is gebracht en afgedragen.

6 Projecten

6a Saldo projectsubsidies

Bedragen x € 1

Specificatie van de projecten onderhandenwerk per 31 december

	Start	Einde	Status	Eindsaldo 2017	Eindsaldo 2016
Project					
10voordeleraar (OCW + hogescholen)	2013	2017	Afgelopen	0	3.490.429
10voordeleraar (aandeel OCW)	2013	2017	Afgelopen	528.286	0
Een Goede Basis	2013	2017	Afgelopen	248.139	893.918
Implementatie Vreemde Ogen Dwingen	2014	2016	Afgerond	0	9.131
Kwaliteit en studiesucces	2015	2016	Afgerond	0	64.406
Totaal saldo projectsubsidies				776.425	4.457.884

6b Kortlopende schulden projecten

Bedragen x € 1

	2017	2016
Nog te betalen bedragen	323.375	205.089
Totaal kortlopende schulden projecten	323.375	205.089

7 Kortlopende schulden

Bedragen x € 1

	2017	2016
Schulden aan leveranciers	1.902.161	584.614
Te betalen Belastingdienst	194.267	221.397
Te betalen vakantietoeslag en eindejaarsuitkering	209.894	197.825
Te betalen vakantiedagen	140.618	120.007
Nog te betalen bedragen	308.340	76.291
Voorschot 2017 hogescholen 10voordeleraar 100%	540.942	0
Nog te ontvangen facturen 10voordeleraar (schooljaar 2017/2018)	180.625	0
Terug te betalen contributie 2016	222.526	222.526
Vooruitontvangen bedragen	1.246	1.643
Vooruitgefactureerde bedragen	12.588	12.588
HBO-monitor 2016	0	472.434
HBO-monitor 2017	172.347	0
AON samenwerkingscontract	0	9.394
Provisiegelden zorgarrangement	1.253.943	0
AC-scholenoverleg	239.015	231.496
Platform examencommissies	2.155	2.197
UAS net	0	85.392
Personeelsvereniging	38.806	39.967
Saldo diversen	1	24.803
Totaal kortlopende schulden	5.419.474	2.302.574

- De kortlopende schulden zijn ten opzichte van 2016 toegenomen met €3.117.000.
- De post schulden aan leveranciers (crediteuren) is met €1.318.000 toegenomen door een hoge crediteurenstand eind 2017 door veel ontvangen maar nog niet betaalde facturen inzake 10voordeleraar.
- De post 'voorschot 2017 hogescholen 10voordeleraar (100%)' van €541.000 betreft het terug te betalen deel van het in 2017 in rekening gebrachte voorschot voor de activiteiten van 10voordeleraar die niet zijn betaald uit de subsidiegelden. Omdat het hier niet langer de gesubsidieerde (project)activiteiten betreft is deze post opgenomen onder de reguliere kortlopende schulden.
- De post 'provisiegelden zorgarrangement' van € 1.254.000 betreft een in 2017 van de zorgmakelaar ontvangen saldo aan provisiegeden dat tot dat moment werd beheerd door de makelaar. Deze gelden dienen een zorggerelateerde besteding te krijgen ten behoeve van de werknemers c.q. de verzekerden in het hbo. Aan de bestuurscommissie arbeidsvoorwaarden is voorgesteld om dit saldo, vermeerderd met het nog te ontvangen bedrag over 2017, naar rato van het aantal medewerkers uit te keren aan de hogescholen met de bedoeling dat de hogescholen het geld besteden aan gezondheidsbeleid. De commissie arbeidsvoorwaarden heeft hiermee unaniem ingestemd.
- Alle overige posten samen verklaren het restant verschil van €4.000.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Leaseverplichtingen

De Vereniging Hogescholen heeft leasecontracten voor printers, koffieapparaten en voor een auto voor de voorzitter.

De contracten lopen door tot september 2019 (koffieapparaten), november 2019 (printers) en december 2019 (auto voorzitter).

De leaseverplichtingen voor de resterende looptijd bedragen in totaal €141.790, berekend tegen het prijspeil van ultimo 2017.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2017

Contributie gefinancierde activiteiten

Baten

Bedragen x € 1	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
8 Contributie			
Basiscontributie	4.805.797	4.805.797	4.736.175
Af: contributiebijstelling	0	0	222.526
Totaal contributie	4.805.797	4.805.797	4.513.649
9 Rentebaten	5.713	20.000	20.588
10 Overige baten	15.700	10.000	34.548
Totaal baten	4.827.210	4.835.797	4.568.785

8 Contributies

Onder deze post zijn de contributiebijdragen opgenomen die de vereniging conform de begroting 2017 aan haar leden in rekening heeft gebracht.

9 Rentebaten

De rentebaten bestaan uit rentevergoedingen op liquide middelen. Het betreft uitsluitend spaarrekeningen en deposito's bij drie Nederlandse systeemrelevante banken. Overtollige liquide middelen worden beheerd conform het treasurystatuut. De realisatie is lager dan begroot ten gevolge van de lage rentestanden.

10 Overige baten

Dit betreft vacatiegelden, opbrengsten van voor derden uitgevoerde administraties en een batig saldo uit enkele administratieve correcties.

Lasten

11 Personeelskosten

Bedragen x € 1

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Salarissen			
Salarissen inclusief sociale lasten/pensioenen	5.078.131	4.893.116	4.772.229
Totaal salarissen	5.078.131	4.893.116	4.772.229
Overige personeelskosten			
Arbovoorzieningen / gezondheidsbeleid	78.890	45.000	45.826
Diensten van derden / inhuur externen	19.005	36.000	36.673
Diversen	8.930	7.000	36.993
Leaseauto's	22.456	26.000	36.562
Reiskosten woon-werk	148.434	128.000	127.783
Reis- en verblijfkosten zakelijk	19.672	14.000	18.860
Uitzendkrachten	30.382	20.000	23.951
Vorming en opleiding	70.357	70.000	62.686
Wervingskosten	4.931	10.000	42.402
WW-uitgaven/mutatie voorziening wachtgeldverplichtingen	33.485	0	73.142
Totaal overige personeelskosten	436.542	356.000	504.878
Totaal personeelskosten	5.514.673	5.249.116	5.277.107

Salarissen

De salariskosten liggen in totaal €185.000 boven begroot bestaande uit lagere kosten op de contributie gefinancierde activiteiten (€60.000 onder begroot) en hogere kosten op de extern gefinancierde activiteiten (€245.000 hoger dan begroot, maar dit drukt niet op het resultaat van de vereniging).

De lagere contributie gefinancierde salariskosten zijn het gevolg van niet of later ingevulde vacatureruimte. Dit effect compenseert de salarisverhoging van 1,4 procent welke per 1 januari 2017 is doorgevoerd en de marginaal hogere werkgeverslasten (0,1 procent hoger dan begroot).

Overige personeelskosten

De overige personeelskosten liggen €80.000 boven begroot. Hiervan heeft €34.000 betrekking op Arbovoorzieningen / gezondheidsbeleid. De Vitaliteitsweek in het najaar van 2017 en het uitgevoerde WAI-onderzoek liggen hieraan ten grondslag. €33.000 heeft betrekking op een (niet begrote) dotatie aan de voorziening wachtgeldverplichtingen op grond van de prognose van de uitkeringsinstantie(s). De overige posten verklaren tezamen €13.000.

12 Huisvesting, ICT en bureaunkosten

Bedragen x € 1

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Huisvesting			
Afschrijvingskosten gebouwen + verbouwingen	85.881	84.000	61.834
Afschrijvingskosten meubilair	75.052	78.000	76.943
Diverse belastingen	2.058	3.000	2.302
Diverse huisvestingskosten	18.038	5.000	143
Dotatie aan onderhoudsvoorziening	248.608	248.608	244.043
Energiekosten	49.445	55.000	50.797
Onroerendzaakbelasting	15.649	16.000	15.801
Schoonmaakkosten	77.937	77.000	65.394
Servicekosten	50.479	53.000	52.018
Water	1.601	2.000	1.370
Totaal huisvestingskosten	624.748	621.608	570.645
ICT			
Afschrijvingskosten machines & apparatuur	55.332	44.000	38.396
Afschrijvingskosten software	0	0	161
Kosten internet	16.915	20.000	19.996
Leasekosten printers	47.156	48.000	48.445
Machines en apparatuur (aanschaffingen < 1.000)	22.487	30.000	12.881
Onderhoud machines en apparatuur	1.010	3.000	2.056
Onderhoud, support en licenties software	45.466	40.000	35.707
Software	1.864	1.000	1.621
Systeembeheer	34.553	32.000	93.249
Totaal ICT	224.783	218.000	252.512
Bureaunkosten			
Accountantskosten	25.109	25.000	20.278
Assurantiën	26.151	23.000	26.618
Diverse bureaunkosten	8.372	5.000	15.569
Documentatie en bibliotheek	42.928	27.000	35.637
Kantine / koffie- en theevoorziening	22.581	33.000	30.283
Kantoorbenodigdheden	3.777	10.000	12.288
Papierkosten	1.994	3.000	1.139
Portokosten	11.144	18.000	14.572
Telefoonkosten	43.368	42.000	41.008
Totaal bureaunkosten	185.424	186.000	197.392
Totaal huisvesting, ICT en bureaunkosten	1.034.955	1.025.608	1.020.549

In totaal is op huisvesting, ICT en bureaunkosten €9.000 meer besteed dan begroot.

De huisvestingskosten zijn €3.000 hoger dan begroot, met name door een in 2017 uitgevoerd aanvullend asbestonderzoek.

De ICT-kosten zijn 7.000 hoger uitgevallen, met name door hogere afschrijvingskosten.

De bureaunkosten zijn nagenoeg conform begroot waarbij posten elkaar onderling compenseren.

13 Kosten beleidsdomeinen

Bedragen x € 1

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Activiteiten rondom 40-jarig jubileum vereniging	0	0	363
Algemene vergadering	31.233	35.000	33.833
Bestuurscommissies	25.418	45.000	69.587
Bestuurskosten	34.086	20.000	12.430
Deelname externe organisaties	102.528	102.000	101.268
Diverse verenigingskosten	40.290	30.000	41.425
Sectorale adviescolleges	14.199	16.000	14.700
Bestuurlijke informatievoorziening	21.402	22.000	20.363
Brancheprotocol Kwaliteit Onderzoek (BKO)	87.143	117.000	24.714
Communicatieactiviteiten	74.520	60.000	79.458
Diverse representatiekosten	17.611	17.000	24.674
Diverse activiteiten / internationalisering	9.755	10.000	10.829
Drukwerk en marketing	19.800	20.000	21.549
Extern advies	88.691	100.000	17.981
HBO-discours	23.817	10.000	9.509
Nieuwjaarsreceptie	9.760	10.000	6.824
Opleiden voor de toekomst / stuurgroep lerarenopleidingen	3.280	10.000	41.273
Sectorplannen	9.656	30.000	21.791
Validering kwaliteit onderzoek (VKO)	0	0	-188
Vergaderkosten bureau	20.747	20.000	21.315
Afschrijving website	16.697	17.000	16.697
Uitbreidingen website	0	25.000	0
Onderhoud website	8.602	15.000	10.877
Nagekomen kosten bouw website	0	0	1.452
Totaal kosten beleidsdomeinen	659.235	731.000	602.724

De kosten beleidsdomeinen bestaan uit kosten welke een directe relatie met de beleidsdomeinen hebben. Deze kosten zijn in de activiteitenbegroting en -rapportage gekoppeld aan de beleidsdomeinen.

De kosten beleidsdomeinen zijn in totaal €72.000 lager dan begroot. Dit saldo betreft een heel scala aan plussen en minnen. Een vijftal grote verschillen (samen €81.000) staat hieronder vermeld.

Bestuurscommissies	-20.000	Minder besteding.
Brancheprotocol Kwaliteit Onderzoek (BKO)	-30.000	Minder besteding.
Communicatieactiviteiten	14.000	Meer besteding.
Sectorplannen	-20.000	Minder besteding.
Uitbreidingen website	-25.000	Geheel niet aangesproken.
Totaal	-81.000	

14 Af: Toerekening aan projecten

Bedragen x € 1	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Salarissen	1.145.369	953.724	1.050.016
Overhead	198.150	194.000	202.511
Totaal toerekening aan projecten	1.343.519	1.147.724	1.252.527

De Vereniging Hogescholen rekent vanuit de eigen exploitatie salaris- en overheadkosten toe aan de projecten. De salariskosten betreffen uitsluitend personeel dat op de loonlijst van de vereniging staat. De overhead betreft vooral werkplekken en daarnaast ook P&O-ondersteuning. De toegerekende salariskosten liggen hoger. Dit is het gevolg van personele uitbreidingen en mutaties bij 10voordeleraar.

15 Af: Toerekening aan capaciteitsfunctie

Bedragen x € 1	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Salarissen	768.162	722.528	761.379
Overhead	203.998	194.080	209.818
Totaal toerekening aan capaciteitsfunctie	972.160	916.608	971.197

De Vereniging Hogescholen rekent vanuit de eigen exploitatie salaris- en overheadkosten toe aan de capaciteitsfunctie.

Deze toerekeningen hebben betrekking op de volgende stichtingen en sectorraden:

- Stichting Zestor
- Stichting Zorgverzekering Gepensioneerden HBO
- Sectorraad bètatechniek
- Sectorraad HSS
- Sectorraad economie

De toegerekende salariskosten liggen wat hoger, hoofdzakelijk door een personele uitbreiding bij Zestor. Ook de toegerekende overhead is iets hoger uitgekomen.

16 Af: Toerekening aan congresbureau

Bedragen x € 1	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Salarissen	69.808	62.416	49.995
Overhead	56.307	50.796	37.037
Totaal toerekening aan congresbureau	126.115	113.212	87.032

De Vereniging Hogescholen rekent vanuit de eigen exploitatie salaris- en overheadkosten toe aan het congresbureau, dat administratief gezien als een aparte eenheid binnen de Vereniging Hogescholen wordt behandeld.

Projecten

In 2017 heeft dit betrekking op de volgende projecten:

- 10voordeleraar
- Een Goede Basis
- Kwaliteit en studiesucces (nagekomen resultaat op grond van afrekening)
- Vreemde ogen dwingen (nagekomen resultaat op grond van afrekening)

Het projectresultaat is licht negatief door de nagekomen effecten van de afrekening van Kwaliteit en Studiesucces en Vreemde ogen dwingen. 10voordeleraar en Een goede basis geven geen resultaateneffect aangezien de projectbaten gelijk zijn de out-of-pocket kosten plus de toegerekende salaris- en overheadkosten.

17 Projectbaten

Bedragen x € 1	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
10voordeleraar	5.066.504	4.333.439	2.825.246
Een goede basis	906.779	684.285	523.729
Kwaliteit en studiesucces	64.500	0	90.630
Vreemde ogen dwingen	9.131	0	95.388
Totaal baten projecten	6.046.914	5.017.724	3.534.993

Capaciteitsfunctie

Het resultaat op de capaciteitsfunctie is, zoals begroot, neutraal aangezien de baten op de capaciteitsfunctie exact gelijk zijn aan de toegerekende salaris- en overheadkosten.

Congresbureau

Het resultaat op het congresbureau bedraagt €80.000 negatief wat het gevolg is van drie effecten.

€44.000 wordt verklaard door een tekort op de apparaatskosten. Dit is onder andere het gevolg van de voorbereidingsuren van het jaarcongres 2018, die door de begrotingswijziging in 2018 geen dekking opleveren in 2017 (effect €5.000).

€13.000 wordt verklaard door een negatief resultaat op de congresactiviteiten, met name door een iets tegenvallend (financieel) resultaat op het jaarcongres 2017.

De eerste twee effecten betreffen samen de reguliere bedrijfsvoering van het congresbureau.

Tot slot wordt €23.000 verklaard door een dotatie aan de voorziening BTW voor een in 2018 uit te voeren suppletieaangifte over de jaren 2013 tot en met 2017 inzake belaste congresactiviteiten.

Den Haag, 20 april 2018

Namens het bestuur,

mr. Th.C. de Graaf,
voorzitter

drs. R. Minnée,
secretaris

Overige gegevens

- 1 *Bestemming resultaat.*
Het resultaat wordt middels de resultaatbestemming ten laste gebracht van de algemene reserve.
- 2 *Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.*
Deze is bijgevoegd.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering en het bestuur van Vereniging Hogescholen

A. Verklaring over de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Vereniging Hogescholen te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening, uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking' een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Hogescholen per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de WNT.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel met beperking

Onder de kortlopende schulden is een schuld opgenomen voor een bedrag van € 1.254.000 met betrekking tot in 2017 ontvangen provisiegelden over de periode 2011 tot en met 2016. Naar onze mening betreffen dit ontvangsten voor eigen rekening en hadden deze provisiegelden voor een bedrag van € 180.000 via de staat van baten en lasten 2017 als opbrengst verantwoord moeten worden en de bestedingen voor een bedrag van € 39.325 als last. In de vergelijkende cijfers over 2016 zou een bedrag van € 181.901 als baten gepresenteerd moeten worden en een bedrag van € 3.250 als lasten. Het saldo dat betrekking heeft op de jaren voorafgaand aan 2016, te weten € 1.114.618 zou als bestemmingsreserve in het eigen vermogen moeten zijn opgenomen op 1 januari 2016. Het saldo van de baten en lasten dient jaarlijks via de resultaatbestemming onttrokken of toegevoegd te worden aan de bestemmingsreserve. In de huidige jaarrekening zijn de ontvangsten beschouwd als ontvangsten voor rekening van derden waardoor zij dit als kortlopende schuld op de balans zijn gepresenteerd. Hierdoor is het eigen vermogen van de vereniging € 1.434.000 lager voorgesteld.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Leidse Schouw 2
2408 AE Alphen aan den Rijn
Postbus 352
2400 AJ Alphen aan den Rijn

T (0172) 78 21 30
alphenaan den rijn@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 64599892

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Hogescholen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel met beperking.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven".

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde

toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de audit commissie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Alphen aan den Rijn, 20 april 2018

Van Ree Accountants

Was getekend: mr.drs. G.J. de Jong RA

Bijlagen

Bijlage 1

Activiteitenrapportage

Bedragen x €1.000

Overzicht lasten op basis van activiteiten.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie t.o.v. Begroting 2017	Jaarrekening 2016
Beleidsdomeinen				
Verenigingsaangelegenheden	670	632	38	635
Communicatie	733	823	-90	705
Algemeen onderwijsbeleid	394	440	-46	471
Onderzoek	566	673	-107	652
Sectoraal onderwijsbeleid	581	528	52	608
Internationalisering	283	311	-29	
Arbeidsvoorwaarden	569	471	97	519
Financiën en Governance	291	324	-33	370
Informatievoorziening	321	299	22	267
Totaal beleidsdomeinen	4.406	4.502	-96	4.227
Overig				
Management	361	326	35	363
Totaal overig	361	326	35	363
Totaal contributie gefinancierde activiteiten	4.767	4.828	-61	4.590

Toelichting

Voor de begrotingsopstelling 2017 is gebruik gemaakt van een systematiek waarbij de totale lasten van de activiteiten één-op-één zijn te relateren aan de staat van baten en lasten.

In de bovenstaande tabel zijn de gerealiseerde uren op de activiteiten vermenigvuldigd met de nacalculatorische tarieven. Vervolgens zijn de gerealiseerde out-of-pocket kosten van de activiteiten daarbij opgeteld. Het totaal van de realisatie 2017 in bovenstaande tabel (€4.767.000) sluit aan op het saldo netto lasten op contributie gefinancierde activiteiten zoals vermeld in de staat van baten en lasten.

Zie bijlage 2 voor een nadere specificatie van de begrote en gerealiseerde uren op de bovengenoemde activiteiten.

In de realisatie en de begroting zijn de hieronder vermelde tarieven gehanteerd.

Uurtarief	Realisatie	Begroting	Vershil	%
Voorzitter en directie	€ 150	€ 145	+/+ €5	+/+ 3,3%
Beleid	€ 102	€ 99	+/+ €3	+/+ 3,3%

De in de realisatie gehanteerde tarieven liggen 3,3% hoger dan de in de begroting gehanteerde tarieven omdat er minder uren zijn geschreven dan begroot terwijl de totale kosten marginaal hoger liggen dan begroot. Hierdoor komen de kosten per uur iets lager te liggen.

Per activiteit vindt u onderstaand een korte verklaring van de verschillen tussen de begrote kosten en de gerealiseerde kosten.

Verenigingsaangelegenheden

Verenigingsaangelegenheden laat een overbesteding zien van €38.000. De onderbesteding wordt veroorzaakt door meer uren (+/+ 21%, €51.000) tegen minder specifieke kosten (€13.000, -/- 4%). De lagere kosten voor de post Extern advies van €11.000 liggen ten grondslag aan deze onderbesteding.

Communicatie

De activiteit Communicatie laat een onderbesteding zien van €90.000 t.o.v. de begroting. Per saldo zijn er minder uren geschreven (-/- 18%, €106.000) en meer specifieke kosten (€16.000, 11%) dan er was begroot.

Het lagere aantal uren wordt veroorzaakt door verschuiven van activiteiten naar verenigingsaangelegenheden.

Algemeen onderwijsbeleid

De kosten voor deze activiteit liggen lager dan de begroting doordat er minder uren (-/- 14%) zijn besteed.

Onderzoek

Bij de activiteit Onderzoek liggen de gerealiseerde kosten €107.000 lager dan begroot. Dit bestaat uit minder uren (-/- 17%, -/- €76.000) en minder specifieke kosten (€ 31.000). De oorzaak voor de onderbesteding van de specifieke kosten zijn minderkosten voor het BKO.

Sectoraal onderwijsbeleid

De kosten voor de activiteit Sectoraal beleid liggen €52.000 hoger dan begroot. De uren laten een overbesteding zien van €82.000 (14%) terwijl de specifieke kosten €30.000 lager zijn dan begroot. De overbesteding van de uren wordt veroorzaakt door dubbele inzetten i.v.m. vervanging van vertrekkende medewerkers.

Internationalisering

De activiteit internationalisering laat een onderbesteding zien van €29.000. Dit is grotendeels toe te schrijven aan de onderbesteding van de uren (-/- 17%, €22.000). Het restant wordt veroorzaakt door €7.000 minder specifieke kosten.

Arbeidsvoorwaarden

De activiteit Arbeidsvoorwaarden laat een overschrijding zien van €97.000. De overschrijding vindt zijn oorzaak in hogere kosten voor de uren (€ 95.000, +/+ 17%) t.o.v. begroot.

Financiën & Governance

De kosten op deze activiteit liggen €33.000 lager dan begroot. De oorzaak van de onderbesteding ligt bij een verschuiving van de uren naar Bestuurlijke Informatievoorziening (-/- 11%, €26.000)

Informatievoorziening

De kosten voor informatievoorziening liggen €22.000 hoger dan begroot. Dit is grotendeels toe te schrijven aan 6% meer gerealiseerde uren.

Management

De overbesteding van €35.000 op de activiteit management is volledig toe te schrijven aan meer gerealiseerde uren (+/+ 7%) dan begroot.

Bijlage 2

Urenrapportage

Ten behoeve van het management en de coördinatoren wordt een (contributie)urenrapportage opgesteld en besproken. Deze rapportage volgt dezelfde frequentie als de managementrapportages. In deze urenrapportage worden per activiteit en per persoon de gerealiseerde uren afgezet tegen de begrote uren op jaarbasis en de begrote uren tot en met de verslagperiode. De begrote uren tot en met de verslagperiode worden lineair verdeeld en houden dus geen rekening met seizoensinvloeden zoals vakanties en piekbelastingen en dergelijke. Aan deze urenrapportage wordt geen eindejaarsprognose gekoppeld.

In de onderstaande tabel is per activiteit weergegeven hoeveel uren er waren begroot voor 2017 plus het procentuele aandeel dat die activiteit vertegenwoordigt in het totale aantal begrote uren voor 2017. Dit gegeven is afgezet tegen de gerealiseerde uren per activiteit plus de procentuele verdeling van de gerealiseerde uren. Vervolgens is het verschil in de procentuele verdelingen aangegeven. Hoewel deze tabel dus zowel de absolute uren als de verdeling daarvan toont, ligt de nadruk op de verdeling van de uren.

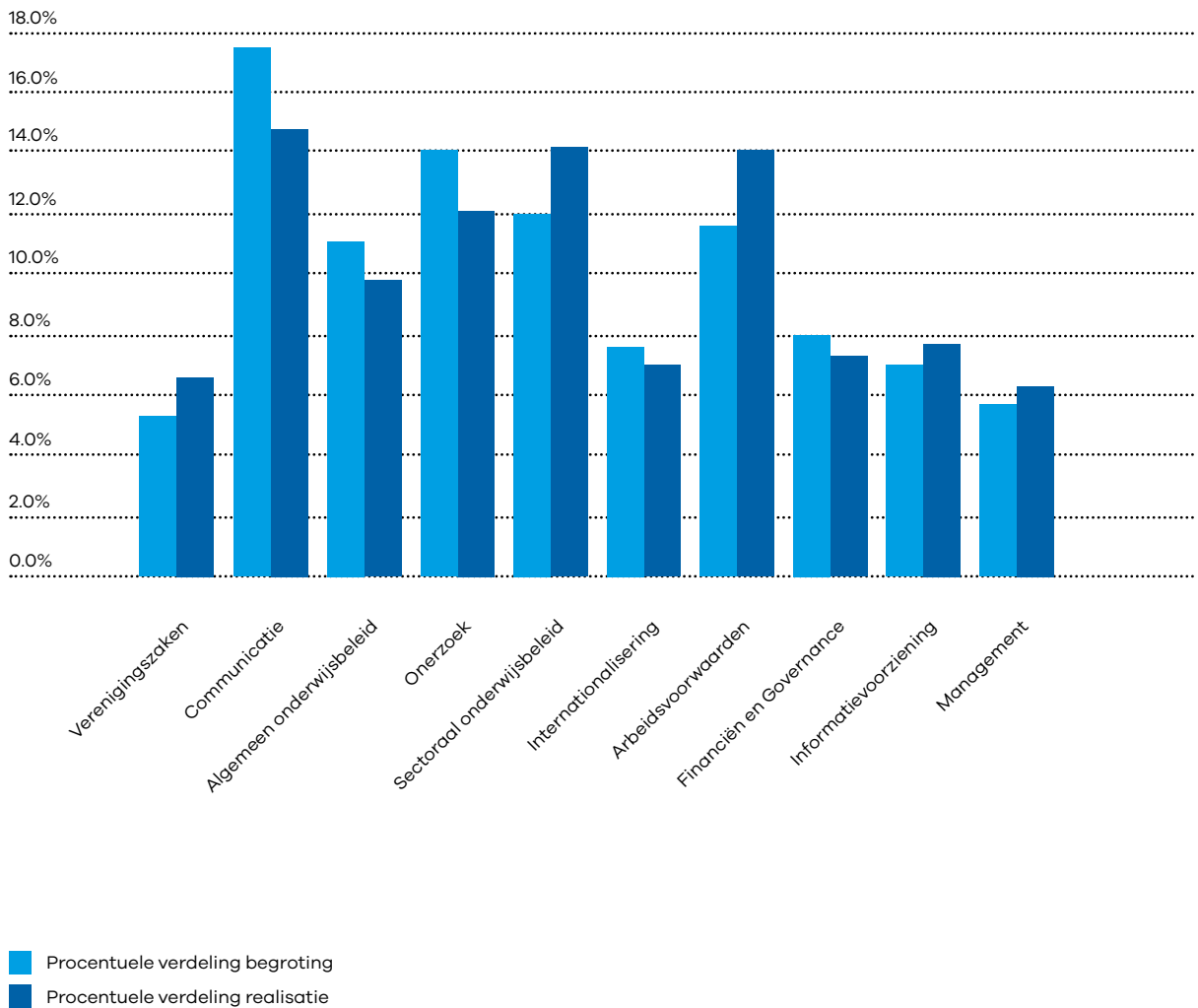
Verdeling uren over activiteiten (absoluut en procentueel)

Uren x 1

	Begroting 2017	Procentuele verdeling	Realisatie 2017	Procentuele verdeling	Vershil
1 Verenigingszaken	2.100	5,3%	2.536	6,6%	1,3%
2 Communicatie	6.915	17,5%	5.656	14,8%	-2,7%
3 Algemeen onderwijsbeleid	4.380	11,1%	3.763	9,8%	-1,3%
4 Onderzoek	5.550	14,1%	4.633	12,1%	-1,9%
5 Sectoraal onderwijsbeleid	4.755	12,0%	5.414	14,2%	2,1%
6 Internationalisering	3.000	7,6%	2.693	7,0%	-0,6%
7 Arbeidsvoorwaarden	4.590	11,6%	5.380	14,1%	2,4%
8 Financiën en Governance	3.150	8,0%	2.798	7,3%	-0,7%
9 Informatievoorziening	2.775	7,0%	2.934	7,7%	0,6%
10 Management	2.250	5,7%	2.415	6,3%	0,6%
Totaal	39.465	100%	38.221	100%	0%

Hieronder staat de procentuele verdeling van de uren over de activiteiten (begroot versus werkelijk) grafisch weergegeven. De linker kolommen betreffen de begroting en de rechter kolommen de realisatie.

Procentuele verdeling uren over activiteiten

Colofon

Uitgave

Vereniging Hogescholen

Tekst en realisatie

Communicatie Vereniging Hogescholen

Vormgeving

WIM Ontwerpers

Vereniging Hogescholen

Bezoekadres

Prinsessegracht 21
2514 AP Den Haag

Postadres

Postbus 123
2501 CC Den Haag

Telefoon

(070) 312 21 21

Twitter

@Ver_Hogescholen

www.vereniginghogescholen.nl